

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยต่อการ

เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกิจของ AEC

A Study of the Readiness of SMEs' Entrepreneurs along the Thai Border

towards Labor Liberalization under AEC Mission

โพลด์ สุวรรณเมฆ
ปรเมศร์ อัสวเรืองพิภพ

ได้ทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณรายได้ประจำปีงบประมาณ 2555

RCH วิทยาลัยการบริหารและจัดการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๖๑.๕

๐๑๙๖ ก

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 131092

วัน, เดือน, ปี 22 มี.ค. 2557

b. 12604240

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สําคัญในการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ กรุณาแจ้งชื่อและตำแหน่งผู้เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการ (ไทย) การศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกิจของ AEC

ชื่อโครงการ (อังกฤษ) A Study of the Readiness of SMEs' Entrepreneurs along the Thai Border towards Labor Liberalization under AEC Mission

แหล่งเงิน งบประมาณเงินรายได้ วิทยาลัยการบริหารและจัดการ

ประจำปีงบประมาณ 2555 จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 100,000 บาท

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ตุลาคม 2554 – 30 กันยายน 2555 /

ชื่อ-สกุล ผู้ร่วมโครงการ ผศ. ดร. โอปอล์ สุวรรณเมธ และ อ. ประเมศร์ อัสวเรืองพิภพ
วิทยาลัยการบริหารและจัดการ

คำสำคัญ AEC, การเคลื่อนย้ายแรงงาน

บทคัดย่อ

การศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกิจของ AEC มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยในจังหวัดชายแดนพม่า-ลาวไทยต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกรณีของ AEC เพื่อใช้เป็นแนวทางการเตรียมพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs และภาครัฐของไทยในการรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานที่จะมีการแข่งขันรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

จากการสำรวจผู้ประกอบการ SMEs ของไทย ในจังหวัดมุกดาหาร เนื่องจากมีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศลาว และในจังหวัดตาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศพม่า ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของมุกดาหารนั้นเป็นธุรกิจขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ ดำเนินการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภค ร้านอาหารและน้ำดื่ม ดำเนินการมาแล้วไม่เกิน 5 ปี และไม่ค่อยมีการรับรองมาตรฐานใด ๆ มีการจ่ายค่าแรงประมาณ 100-400 บาทต่อวัน และไม่ต่างกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าว คุณสมบัติของแรงงานที่ต้องการ คือมนุษยสัมพันธ์ดี ทักษะที่ต้องการ ได้แก่ ด้านเทคนิคที่จำเป็นต่อการทำงาน ภาษาของกลุ่มประเทศ AEC ทักษะด้าน

วัฒนธรรม คอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ทราบว่าจะมีการเปิดเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานนี้จากการประชาสัมพันธุ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ และหากเปิดเสรีแล้ว แรงงานที่ คาดว่าจะเข้ามาได้แก่ ลาว เวียดนามและพม่า ตามลำดับ จุดแข็งของไทยหากเปิดการเคลื่อนย้าย แรงงาน ฯ ได้แก่ การควบคุมการเข้าออกของแรงงานที่มีประสิทธิภาพ ค่าจ้างที่ถูกกว่าประเทศที่ พัฒนาแล้ว ทักษะการทำงานของแรงงานไทยที่ดี จุดอ่อน ได้แก่ การขาดทักษะภาษาอังกฤษ ค่าจ้าง ที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และ การควบคุมมาตรฐานในการประกอบอาชีพของคนต่างชาติในไทย

กลุ่มตัวอย่างของตกส่วนใหญ่เป็นธุรกิจด้านการผลิต โดยดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP และ OPC มีการจ่ายค่าแรงประมาณ 100-300 บาทต่อวัน และมีการกำหนดค่าแรงที่ต่างกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าว คุณสมบัติของแรงงานที่ ต้องการ คือมนุษยสัมพันธ์ดี ทักษะที่ต้องการได้แก่ ทักษะด้านวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ และภาษา ของกลุ่มประเทศ AEC กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ทราบว่าจะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้าย แรงงานนี้จากการเข้าร่วมประชุมและสัมมนา และหากเปิดเสรีแล้ว แรงงานที่คาดว่าจะเข้ามาได้แก่ พม่า เวียดนามและกัมพูชา ตามลำดับ จุดแข็งของไทยหากเปิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ฯ ได้แก่ ค่าจ้างที่ถูกกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว การใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตเพื่อทดแทนแรงงาน และ ทักษะแรงงานไทยในการทำงาน จุดอ่อน ได้แก่ ค่าจ้างที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน การที่ธุรกิจไทย ไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร และการขาดทักษะภาษาอังกฤษ

แม้ว่าการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน จะทำให้เกิด โอกาสการค้าขายแลกเปลี่ยนทาง ธุรกิจเพิ่มขึ้น แต่ควรพิจารณาผลกระทบที่อาจทำให้แรงงานไทยว่างงานได้ และค่าแรงที่อาจสูงขึ้น เมื่อมีแรงงานต่างชาติมากขึ้น ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐควรสนับสนุนหรือดำเนินการเพื่อให้ธุรกิจ SMEs ปรับตัวรับกับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ผลการสำรวจกลุ่ม ตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การควบคุมจำนวนแรงงานทั้งต่างด้าวและแรงงานไทย การออก กฎหมายให้รัดกุม เพิ่มบทลงโทษเมื่อมีผู้ละเมิดกฎหมายแรงงานไม่ว่าจะเป็นแรงงานไทยหรือ แรงงานต่างด้าว เพิ่มมาตรการควบคุมแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม และ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มี การจ้างงานให้เหมาะกับตำแหน่งและความสามารถ

Abstract

A Study of the Readiness of SMEs' Entrepreneurs along the Thai Border towards Labor Liberalization under AEC Mission was aimed to be the guideline for SME businesses and Thai government to prepare and handle.

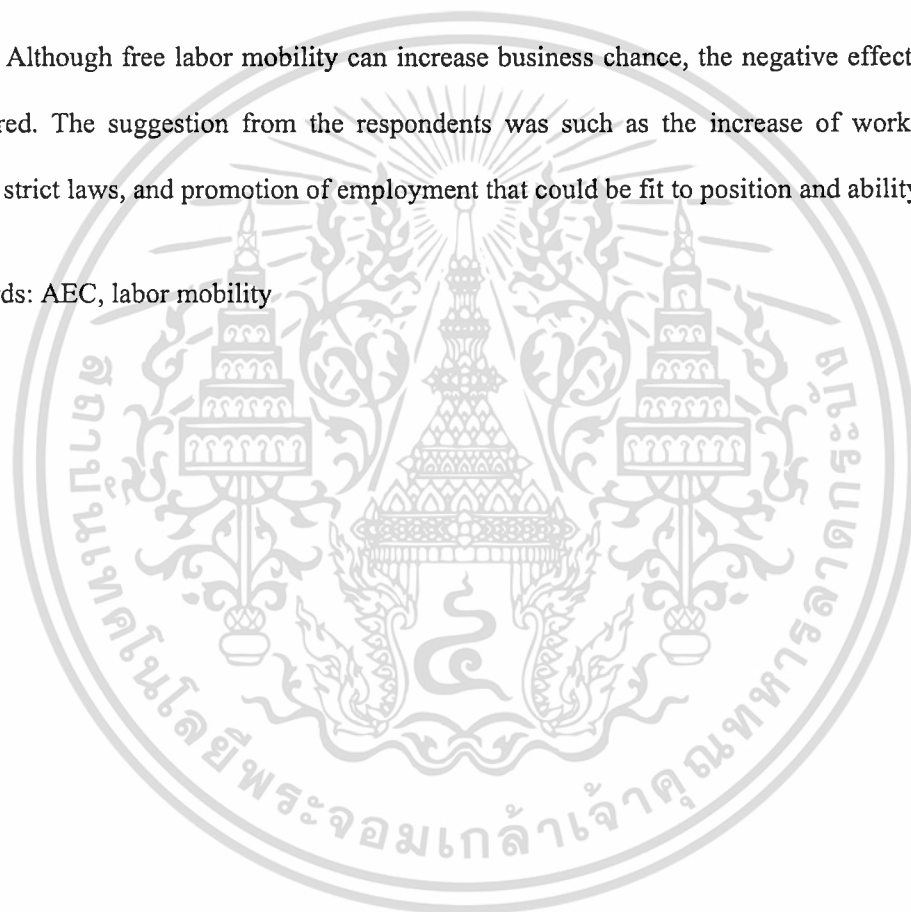
The survey and interview was undertaken for 200 respondents in 2 provinces, Mukdahan and Tak. The result of Mukdahan showed that the surveyed businesses in the province were mainly small, with lower than 1 million baht of registered capital, performing service such as consumer goods retailing. The operation was lower than 5 years, with hardly found any certificates from the government. Wage rate was around 100-400 baht a day, while the payment was not different between Thai and foreign workers. Preferable characteristics of labor was good human relations, demanded skills were technical skill, language in the AEC, cultural skill, and English skill. More than 50 percent knew about free labor mobility via TV. Expected foreign workers were from Laos, Vietnam, and Myanmar, respectively. The strong points of Thailand and Thai worker were efficient labor mobility control, cheaper wage compared with the developed nations, and technical skill. The weak points were such as lack of English skill, higher wage compared with those of the neighboring countries, and the control of work standard for the foreign workers in Thailand.

The result of Tak showed that the surveyed businesses in the province were mainly small, but bigger than in Mukdahan, with 1-5 million baht of registered capital, performing in production sector. The operation was 10-15 years, with 72% were found certification from the government, OTOP and OPC. Wage rate was around 100-300 baht a day. The payment between the Thai and the foreigners was different. Preferable characteristics of labor was good human

relations, demanded skills were cultural skill, English skill, and language in the AEC. More than 50 percent knew about free labor mobility via meeting and seminar. Expected foreign workers were from Myanmar, Vietnam, and Cambodia, respectively. The strong points of Thailand and Thai worker were cheaper wage compared with the developed nations, the use of technology to ease the production, and technical skill. The weak points were such as lack of higher wage compared with those of the neighboring countries, lack of labor training in the business, and English skill.

Although free labor mobility can increase business chance, the negative effect might be considered. The suggestion from the respondents was such as the increase of worker number control, strict laws, and promotion of employment that could be fit to position and ability.

Keywords: AEC, labor mobility

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.4 คำอธิบาย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/การทบทวนวรรณกรรม.....	8
แนวคิดทางทฤษฎีว่าด้วยการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ.....	8
2.1 ความเป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community AEC).....	9
2.1.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน.....	10
2.1.2 การเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน.....	11
2.1.3 การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน.....	11
2.1.4 การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก.....	11
2.2 การเปิดเสรีแรงงาน.....	19
2.2.1 การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี.....	19
2.2.2 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี.....	19
2.2.3 ข้อดี – ข้อเสียของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี.....	21
2.3 กฎระเบียบมาตรฐานแรงงานไทยและการทำงานของต่างด้าว.....	22
2.4 บทสรุปการเปิดเสรีแรงงานภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	24
2.5 ภาวะการค้าชายแดนไทย พม่า.....	25
2.6 ภาวะการค้าชายแดนไทย ลาว.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา.....	37
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	38
3.3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	39
บทที่ 4 ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการ SMEs ต่อการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้าย แรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC).....	41
4.1 ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการ SMEs ต่อการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้าย แรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)ในจังหวัดมุกดาหาร.....	41
4.2 ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการ SMEs ต่อการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้าย แรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)ในจังหวัดตาก.....	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	75
บทวิเคราะห์ผลกระทบ โอกาสและข้อจำกัด ของการเปิดเสรีแรงงานในรายประเทศคู่ค้า ชายแดนที่เลือกทำการศึกษา ต่อผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของประเทศไทย...	75
5.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของธุรกิจ SMEs ไทยภายใต้การเปิดเสรี แรงงาน.....	75
5.2 ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับธุรกิจ SMEs ของไทย จากการเปิดเสรีการค้า เคลื่อนย้ายแรงงาน.....	76
5.3 การประเมินความพร้อมของธุรกิจ SMEs ของไทยที่มีต่อการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้าย แรงงาน	77
บรรณานุกรม.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สถิติมูลค่าการค้าชายแดนการส่งออก นำเข้า และดุลการค้าระหว่างไทย-พม่าปี พ.ศ. 2549 – 2553.....	26
2.2 มูลค่าการค้าชายแดน ดุลการค้า ระหว่างแม่สอด-พม่าปี พ.ศ. 2549 – 2555.....	28
2.3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดน ปี พ.ศ.2552- 2555 (มกราคม – เมษายน).....	31
2.4 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ปี พ.ศ.2552-2555 (มกราคม – เมษายน)....	33
2.5 สถิติการค้าระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ด้านจังหวัดมุกดาหาร ปี 2538 – 2555 (มกราคม)..	35
4.1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท.....	42
4.2 สัดส่วนการจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการของบริษัท.....	43
4.3 มาตรฐานที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ.....	44
4.4 การจ้างงานของบริษัท.....	44
4.5 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาทต่อวัน).....	45
4.6 ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ.....	46
4.7 คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ.....	47
4.8 ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ.....	48
4.9 การรับรู้ข้อมูล และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ.....	48
4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศ สมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	49
4.11 การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างชาตินายังประเทศไทย.....	50
4.12 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน.....	51
4.13 การเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่อการ ดำเนินการธุรกิจ.....	52
4.14 ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน.....	53
4.15 การปรับปรุงการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่ม ประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย.....	54
4.17 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย.....	55
4.18 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย.....	56
4.19 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย.....	57
4.20 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท.....	58
4.21 สัดส่วนการจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการของบริษัท.....	59
4.22 มาตรฐานที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ.....	60
4.23 การจ้างงานของบริษัท.....	61
4.24 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาทต่อวัน).....	62
4.25 ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ.....	62
4.26 คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ.....	63
4.27 ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ.....	64
4.28 การรับรู้ข้อมูล และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนจะเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน.....	64
4.29 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศ สมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	65
4.30 การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างชาติมายังประเทศไทย.....	66
4.31 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน.....	66
4.32 การเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่อกาดำเนินการ ธุรกิจ.....	67
4.33 ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน.....	68
4.34 การปรับปรุงการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่ม ประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	69
4.35 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย.....	70
4.36 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย.....	71
4.37 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย.....	72
4.38 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงข้อมูลการค้าชายแดนรวม การส่งออก การนำเข้า ที่มีมูลค่าสูงสุด 5 จังหวัด ปี 2553.....	27

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เกิดขึ้นโดยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อสร้างให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน รวมทั้งแรงงานฝีมืออย่างเสรี การเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือ จะมีลักษณะค่อนข้างต่างจากการเปิดเสรีด้านอื่น คือ จะเป็นลักษณะของการจัดทำข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพร่วมกัน (Mutual Recognition Agreement :MRA) ของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับรองคุณสมบัติแรงงานวิชาชีพให้สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยยังคงต้องปฏิบัติตามระเบียบภายในประเทศนั้นๆ ปัจจุบันอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้มีการลงนาม MRAs วิชาชีพแล้วรวม 7 ฉบับ คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และบัญชี

การเปิดเสรีแรงงาน โดยอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนส่งเสริมผลกระทบผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศสมาชิกอาเซียน อาจเกิดปัญหาด้านทุนค่าแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน และอาจเกิดปัญหาการแย่งงานจากการไหลซ้ำของแรงงานจากประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องปรับตัวและพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดการจ้างงาน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ SMEs ของไทยเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และข้อควรระวังต่างๆ ในการทำธุรกิจกับกลุ่มประเทศอาเซียน และพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมรองรับการเปิดเสรีแรงงาน จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพแรงงานของไทยให้สามารถแข่งขันได้

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยในจังหวัดชายแดนพม่า-ลาวไทยต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกรณีของ AEC เพื่อใช้เป็นแนวทาง

การเตรียมพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs และภาครัฐของไทยในการรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานที่จะมีการแข่งขันรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อให้มีข้อมูลสถานภาพความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยเกี่ยวกับกฎระเบียบ มาตรฐานแรงงาน ของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าชายแดน (พม่า และลาว)

1.2.2 เพื่อประเมินผลกระทบ โอกาสและข้อจำกัดของการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี ที่คาดว่าจะมีต่อผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีของกลุ่มประเทศอาเซียน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 สํารวจผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่จังหวัดที่มีมูลค่าการค้าระหว่างชายแดนไทยกับประเทศกลุ่มอาเซียนในระดับต้น ๆ โดยใช้แบบสอบถาม โดยเลือกสำรวจผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดตาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศพม่า จำนวน 100 ราย และผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ จังหวัดมุกดาหาร เนื่องจากมีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศลาว จำนวน 100 ราย

1.3.2 รวบรวมและศึกษาข้อมูลพันธกรณีหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการเปิดเสรีแรงงานภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3.3 บทวิเคราะห์ผลกระทบ โอกาสและข้อจำกัด ของการเปิดเสรีแรงงานในรายประเทศคู่ค้าชายแดนที่เลือกทำการศึกษา ต่อผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของประเทศไทย

1.3.4 เสนอแนะแนวทางทั้งของภาครัฐและผู้ประกอบการ SMEs ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

1.4 คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

1.4.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ให้มีความสำคัญกับ

1.4.1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนให้เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

1.4.1.2 การเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

1.4.1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึงสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนส่งเสริมการค้าเสรีที่มีความปลอดภัยน่าอยู่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

1.4.2 ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ให้มีความสำคัญกับ

1.4.2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการ

จัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง

1.4.2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ที่มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

1.4.2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชน และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวนอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

1.4.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ

1.4.3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยใช้กระบวนการพัฒนาคัดสรรและห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง มีตราสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การปฏิรูปองค์กร การปรับปรุงกฎระเบียบและพัฒนาระบบมาตรฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต

1.4.3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแหล่งระดมทุน และเป็นหลักประกันในชีวิตของประชาชน และการเพิ่มประสิทธิภาพการ

ใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือก เพื่อลดการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานและประหยัดเงินตราต่างประเทศ

1.4.3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยส่งเสริมการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรม การกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานราก ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากด้วยการเพิ่มขีดความสามารถบุคลากร ให้สามารถบริหารจัดการเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นกลไกในการระดมทุน รวมทั้งดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ด้วยการกระจายอำนาจการจัดเก็บภาษี การจัดทำงบประมาณ การเบิกจ่าย และการก่องหนี่ภายใต้กรอบการรักษาวินัยทางการคลัง

1.4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงทางฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับ

1.4.4.1 การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศน์ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะการดูแลทรัพยากรธรรมชาติหลัก ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรแร่ การแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี รวมทั้งการป้องกันภัยพิบัติ

1.4.4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการปรับแผนการผลิตและพฤติกรรม การบริโภคไปสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลไก ทางเศรษฐกิจทั้งด้านการเงินและการคลัง และการสร้างตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและควบคุมกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีกลไกกำหนดจุดยืนต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศ

1.4.4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการวางพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ เริ่มจากการจัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่น และชุมชน

รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

1.4.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืนให้มีความสำคัญกับ

1.4.5.1 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยม วัฒนธรรม ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่เยาวชน และประชาชนทุกระดับอย่างต่อเนื่องจริงจัง พร้อมทั้งพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมทุกระดับเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ตลอดจนวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไก และกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการเมืองให้เข้มแข็งและเป็นอิสระมากขึ้น

1.4.5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความเป็นธรรม สร้างความสมดุล และร่วมในการบริหารจัดการประเทศให้เกิด ความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายการทำงานของกลไกตรวจสอบภาคประชาชน เพื่อติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของภาครัฐได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ

1.4.5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนาเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจการด้วยการปรับบทบาท โครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภาครัฐและรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ลดการบังคับควบคุม คำนึงถึงความต้องการของประชาชนและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนาเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของรัฐและรัฐวิสาหกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการสาธารณะ และลดภาระการลงทุนของภาครัฐตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและคุ้มครองผู้ใช้บริการ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการปลุกฝังจิตสำนึกข้าราชการ ให้ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมการรับผิดชอบต่อส่วนรวม การพร้อมรับการตรวจสอบจากภาคประชาชนและยึดปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างเคร่งครัด

1.4.5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาคท้องถิ่นและชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยพัฒนาศักยภาพและกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นมีบทบาท สามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาคับข้องใจที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

1.4.5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริตและมีธรรมาภิบาล โดยมีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนทั้งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจเอกชนทั่วไปเป็น “บรรษัทภิบาล” เพิ่มมากขึ้น สร้างจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค และเป็นธรรมกับธุรกิจคู่แข่ง พร้อมทั้งยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนสถาบันวิชาชีพธุรกิจประเภทต่างๆ ให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจมากขึ้น

1.4.5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบและขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้ภาคีและกลุ่มต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรวจกฎหมาย เพื่อประสานประโยชน์ของภาคส่วนต่าง ๆ ให้เสมอภาคและมีความสมดุล โดยการปฏิรูปกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ลดการใช้ดุลพินิจของราชการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการใหม่

1.4.5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศคู่ค้าคุณภาพและความยั่งยืน โดยการพัฒนาศักยภาพ บทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อยให้มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการป้องกันประเทศ และตอบสนองต่อกับคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไว พร้อมทั้งผนึกพลังร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ดำเนินการป้องกันและพัฒนาประเทศให้สามารถพิทักษ์รักษาเอกราช สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ของชาติ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขรวมทั้งสามารถสร้างความมั่นคงของประชาชนและสังคมให้มีความอยู่รอดปลอดภัยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในทุกระดับ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาของโครงการนี้จะช่วยให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ได้รับทราบข้อมูลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.5.1 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ โอกาส และข้อจำกัด ที่อาจเกิดขึ้นการไหลเข้าออกของแรงงานโดยเสรี

1.5.2 แนวทางการปรับตัวสำหรับ SMEs เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีอย่างเป็นรูปธรรม

1.5.3 ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนกำหนดนโยบายด้านการแรงงานเพื่อรองรับการเปิดเสรี เช่น อัตราค่าจ้าง กฎระเบียบ การพัฒนาฝีมือและฝีมือแรงงาน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางทฤษฎีว่าด้วยการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ

แนวคิดการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ อาศัยแนวความคิดพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์แรงงาน ดังนี้

อุปสงค์แรงงาน

Alfred Marshall ค.ศ.1842 – 1924, Le on Walras ค.ศ. 1837 – 1927 , Phillip Wicksteed ค.ศ. 1844 – 1927 (อ้างถึงในชนินทร์ วัฒนินท์ , 2524) มีแนวความคิดว่าแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่มีลักษณะเหมือนกันหมด (Homogeneous Factor) ไม่ต้องการความรู้ความสามารถมากนักในการทำงาน เพียงแต่ใช้กำลังแรงงานอย่างเดียวก็พอ ดังนั้น ในการอธิบายถึงการจ้างงานของนายจ้างในช่วงนี้จึงเกิดแนวทฤษฎีผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงาน (Theory of Marginal Productivity of Labour) ภายใต้อุปสมมติที่ว่านายจ้างต้องการกำไรสูงสุด ซึ่งถ้าหากแรงงานได้รับการศึกษาและฝึกอบรม (Formal education) หรือฝึกงาน (Trainee) เพิ่มมากขึ้น จะทำให้แรงงานมีคุณภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ แนวคิดด้านอุปสงค์แรงงานยังต้องคำนึงถึงแนวโน้ม ความต้องการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและ โครงสร้างอาชีพ รวมทั้งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์แรงงานในตลาดได้แก่

- นโยบายรัฐบาล ได้แก่ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อมาตรการต่างๆ นโยบายการส่งเสริมการลงทุนซึ่งมีผลกระทบกับขนาดและประเภทของการลงทุน มาตรการด้านการเงินการคลังมีผลกระทบต่อขนาดการจ้างงาน
- การศึกษาและการฝึกอบรมของแรงงาน คุณภาพทางด้านความรู้และทักษะของแรงงาน ความทันสมัยของทักษะของแรงงาน เช่น ความสามารถทางภาษา เป็นต้น
- ความต้องการเพิ่ม ซึ่งประกอบด้วยความต้องการเพื่อใช้ในตำแหน่งใหม่กับความ ต้องการเพื่อทดแทนแรงงานที่ออกจากอาชีพ (Replacement)
- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Regionalization) ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเปิดเสรีการค้าและ ต่อ นโยบายการลงทุนและต่ออุปสงค์แรงงาน กล่าวคือ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจจะมีผลต่อการส่งออก การนำเข้า และปริมาณการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกซึ่งมีผลต่อการจ้างงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานและธุรกิจวิชาชีพ ทำให้มีแรงงานและนักวิชาการจากนอกประเทศเข้ามาในตลาดแรงงานของไทยทำให้ตลาดแรงงานมีการแข่งขันมากขึ้น
- ความแตกต่างเปรียบเทียบในแง่ค่าจ้างหรือฝีมือแรงงานของประเทศอื่นกับประเทศไทย

การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีแรงงานต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการเปิดการค้าเคลื่อนย้ายเสรีในไทยนั้นยังไม่มีมากนัก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา โดย ตีรณ พงศ์มณฑิณี และคณะ (2544) จากงานวิจัย เรื่อง “ผลกระทบการเปิดการค้าเสรีต่อแรงงานไทย” ว่า การเปิดการค้าเสรีส่งผลกระทบต่อมาตรฐานแรงงานหรือคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานในกระบวนการว่าจ้างแรงงาน โดยผลของการค้าเสรีทำให้ความปลอดภัยในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นในอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ เคมีภัณฑ์ ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่อุตสาหกรรมประเภทผลิตภัณฑ์ยาง อัญมณี ยานยนต์ และชิ้นส่วน อาหาร รองเท้าและเครื่องหนัง และปิโตรเลียมมีความปลอดภัยในการทำงานลดลง ขณะที่ด้านแรงงานสัมพันธ์ ผลกระทบจากการค้าเสรีส่งผลให้ลูกจ้างและนายจ้างมีความขัดแย้งน้อยลงในแทบทุกอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะธุรกิจนั้นจะมีสภาพแรงงานหรือไม่ ทั้งนี้โดยภาพรวมแล้วผลกระทบจากการค้าเสรีมิได้ก่อความเสียหายต่อผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการมีงานทำ อัตราค่าจ้าง และมาตรฐานแรงงานหลายประเภท อย่างไรก็ตามผลกระทบจากการค้าเสรีมีความโน้มเอียงว่าจะนำมาซึ่งปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพของแรงงานไร้ฝีมือและนำมาซึ่งช่องว่างทางรายได้และสวัสดิการระหว่างผู้ใช้แรงงานที่มีระดับฝีมือแตกต่างกันและระหว่างแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมต่างประเภทกัน

ข้อตกลงเกี่ยวกับการเปิดเสรีแรงงานภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในบทนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 2.1) ความเป็นป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2.2) การเปิดเสรีแรงงาน และ 2.3) กฎระเบียบมาตรฐานแรงงานไทยและการทำงานของต่างด้าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความเป็นมาของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นการพัฒนาจากการเป็น สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ก็ได้เข้าเป็นสมาชิก ตามด้วย 2538 เวียดนาม ก็เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมา 2540 ลาว และพม่า เข้าร่วม และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียน รวม 10 ประเทศได้แก่ ไทย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และบรูไน มีประชากร รวมกัน เกือบ 500 ล้านคน

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ภายในปี 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ อย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้นต่อมาในปี 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้าน ต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้าเพื่อสร้างพันธมิตรยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

อาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญดังนี้

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
 2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
 3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ
 4. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก
- โดยมีรายละเอียดแยกตามหัวข้อดังนี้

2.1.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะทำให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยอาเซียนได้กำหนดกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในสาขาที่มีความสำคัญลำดับแรก อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงานฝีมือ และผู้เชี่ยวชาญ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบันในอาเซียน การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ

- (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี
- (2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี

- (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี
- (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีขึ้น
- (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

ทั้งนี้ อาเซียนได้กำหนด 12 สาขาอุตสาหกรรมสำคัญลำดับแรกอยู่ภายใต้ตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน ได้แก่ เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์ไม้ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ การขนส่งทางอากาศ สุขภาพ e-ASEAN ท่องเที่ยว และ โลจิสติกส์ รวมทั้งความร่วมมือในสาขาอาหาร เกษตรและป่าไม้

การเป็นตลาดสินค้าและบริการเดียวจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและเสริมสร้างศักยภาพของอาเซียนในการเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก และเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก โดยประเทศสมาชิกได้ร่วมกันดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของอาเซียน ได้แก่ ยกเลิกภาษีศุลกากรให้หมดไป ทบอยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภายใน ปรับประสานพิธีการด้านศุลกากรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนธุรกรรม เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี นักลงทุนอาเซียนสามารถลงทุนได้อย่างเสรีในสาขาอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดให้ เป็นต้น

2.1.2 การเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน คือ การสร้างภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง มีความเจริญรุ่งเรือง และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันมี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) นโยบายการแข่งขัน (2) การคุ้มครองผู้บริโภค (3) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (IPR) (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (5) มาตรการด้านภาษี (6) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อผูกพันที่จะนำกฎหมายและนโยบายการแข่งขันมาบังคับใช้ภายในประเทศ เพื่อทำให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียมกันและสร้างวัฒนธรรมการแข่งขันของภาคธุรกิจที่เป็นธรรม นำไปสู่การเสริมสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคในระยะยาว

2.1.3 การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน มี 2 องค์ประกอบ คือ (1) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (2) ความริเริ่มในการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiatives for ASEAN Integration: IAI) ความริเริ่มดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา ทั้งในระดับ SME และเสริมสร้างการรวมกลุ่มของกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ให้สามารถดำเนินการตามพันธกรณีและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

2.1.4 การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนอยู่ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีการเชื่อมต่อระหว่างกันและมีเครือข่ายกับโลกสูง โดยมีตลาดที่พึ่งพากันและอุตสาหกรรมระดับโลก ดังนั้น เพื่อให้ภาคธุรกิจของอาเซียนสามารถแข่งขันได้ในตลาดระหว่างประเทศ ทำให้อาเซียนมีพลวัตเพิ่มขึ้นและเป็นผู้ผลิตของโลก รวมทั้งทำให้ตลาดภายในยังคงรักษาความน่าดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อาเซียนจึงต้องมองออกไปนอกภูมิภาคอาเซียนบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยดำเนิน 2 มาตรการคือ (1) การจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) และความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด (CEP) กับประเทศนอกอาเซียน (2) การมีส่วนร่วมในเครือข่ายห่วงโซ่อุปทานโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งที่เกิดขึ้นใน AEC

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน
<p>การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การยกเลิกอุปสรรคทางการค้า ทั้งด้านภาษีและไม่มีภาษี รวมทั้งการปรับประสานกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น ด้านมาตรฐานและการรับรอง กฎระเบียบด้านเทคนิค พิธีการศุลกากร สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS) เป็นต้น ● ตาม AEC Blueprint สมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ (บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และสิงคโปร์) จะต้องยกเลิกภาษีนำเข้าระหว่างกันให้หมดไปภายใน 1 มกราคม 2553 ในขณะที่ สมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม) ได้รับความยืดหยุ่นให้ เป็นภายใน 1 มกราคม 2558 ● สำหรับอุปสรรคทางการค้าที่มีภาษี (Non-tariff Barriers: NTBs) กำหนดให้มีการยกเลิกเป็นระยะๆ โดยสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ (บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ไทย) จะต้องยกเลิก NTBs ให้หมดไป ภายใน 1 มกราคม 2553 ฟิลิปปินส์ ภายใน 1 มกราคม 2555 และ CLMV ภายใน 1 มกราคม 2558 ● มาตรการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าอื่นๆ ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> a. การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-certification) เป็นการอนุญาตให้ผู้ส่งออกผู้ ทากการค้าที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจ สามารถรับรองถิ่นกำเนิด สินค้าด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด b. ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window) เป็นการ พัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลของประเทศไทยกับอาเซียนแบบบูรณาการ เพื่อให้บริการ ทางอิเล็กทรอนิกส์แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ลดขั้นตอนการทำงานระหว่างหน่วยงานที่ 	<p>a. ตั้งแต่ 1 มกราคม 2553 สมาชิกอาเซียน 6 ได้ ยกเลิกภาษีนำเข้า และ NTBs ทุกรายการแล้ว (ยกเว้นฟิลิปปินส์ ซึ่งจะยกเลิก NTBs ภายใน 1 มกราคม 2555) ส่วน CLMV ได้ลดภาษีอยู่ที่ ระดับ 0-5% แล้ว</p> <p>b. มีการทบทวนและปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิด สินค้าของอาเซียนให้ง่ายขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก การเคลื่อนย้ายสินค้าและสนับสนุนให้ ภาคเอกชนใช้สิทธิประโยชน์จากเขตการค้าเสรี อาเซียนเพิ่มขึ้น</p> <p>c. ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2553 สมาชิกอาเซียน 3 ประเทศ ได้แก่ บรูไน มาเลเซีย และสิงคโปร์ ได้ เริ่มดำเนินโครงการนาร่อง Self-certification แล้ว สำหรับไทย หลังจากได้รับความเห็นชอบจาก รัฐสภา เมื่อเดือนพฤษภาคม 2554 คาดว่าจะเข้า ร่วมใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2554</p> <p>d. สมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ ได้พัฒนา National Single Window (NSW) ของแต่ละประเทศใน ระดับที่ต่างกัน สำหรับ CLMV อยู่ระหว่าง การวางแผนพัฒนา NSW ในประเทศ นอกจากนี้ เมื่อ</p>

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน
	<p>เกี่ยวข้องกับเอกสารต่างๆ เช่น โบนัสตามเข้า-ส่งออก และใบรับรองต่างๆ ที่ออกโดยหน่วยงานหนึ่งสามารถจัดตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอัตโนมัติไปให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจอย่างครบวงจร</p> <p>c. การจัดตั้งฐานข้อมูลทางการค้า (ASEAN Trade Repository: ATR) ภายในปี 2558 ซึ่งเป็นประตูเข้าถึงข้อมูลกฎระเบียบต่างๆ ของอาเซียน ทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ตัวอย่างข้อมูลที่จะบรรจุไว้ใน ATR เช่น การจําแนกพิกัดอัตราภาษีศุลกากร (tariff nomenclature) สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (RoO) มาตราการการค้าที่มีโรภายใน และกฎระเบียบทางการค้าและศุลกากร จํอกําหนดด้านเอกสาร และรายชื่อผู้ทําค่าที่ได้รับอนุญาตของประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น</p>	<p>วันที่ 14 มิถุนายน 2554 สมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมเพื่อดำเนินโครงการนำร่อง ASW เพื่อทดลองการเชื่อมโยง NSW และออกแบบ ASW technical prototype สำหรับระบบที่จะใช้จริงในปี 2558</p>
<p>การเคลื่อนย้ายบริการ</p>	<p>การลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคลวิเทศสัญชาติอาเซียน สำหรับทุกสาขาบริการ และทุกรูปแบบ (mode) ของการให้บริการ โดยกำหนดให้สมาชิกอาเซียนทยอยเปิดตลาดบริการให้แก่กันเป็นระยะๆ และเปิดตลาดในระดับที่สูงขึ้น จากการเจรจาจัดทำข้อตกลงพินการเปิดตลาดเป็นรอบๆ โดยมีเป้าหมายให้เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นในสาขาบริการสำคัญ (Priority Integration Sectors: PIS) ได้แก่ ICT สุขภาพ ท่องเที่ยว การบิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ภายในปี 2553 (ค.ศ. 2010) สาขา โลจิสติกส์ ภายในปี 2556 (ค.ศ. 2013) และสาขาอื่นๆ ภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015)</p>	<p>อาเซียน ได้สรุปผลการเจรจาการค้าบริการไปแล้ว 5 รอบ และจัดทำข้อตกลงพินการเปิดตลาดการค้าบริการภายใต้ AFAS ไปแล้ว 7 ชุด ลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน</p> <p>b. ข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 7 ภายใต้ AFAS เป็นพันธกรณีที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในภายใต้ AEC Blueprint คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ยกเลิกข้อจำกัดการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1 และ 2) ☐ ผูกพันการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน (Mode 3)
การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี	เป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือด้านบริการของอาเซียน โดยผ่านการเจรจาข้อตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements: MRA) ในสาขาบริการวิชาชีพ ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศภาคี 2 ประเทศหรือมากกว่า เพื่อให้มีการยอมรับร่วมกันในการรับรองคุณสมบัติวิชาชีพของแต่ละฝ่าย โดยสอดคล้องกับกฎระเบียบและเงื่อนไขต่างๆ ภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายผู้ให้บริการสาขาวิชาชีพในภูมิภาค	☐ ยกเลิกข้อจำกัดอื่นแบบก้าวหน้า อาเซียน ได้สรุปผลการจัดทำ MRA และลงนาม โดยรัฐมนตรีอาเซียนแล้ว 8 สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สดกบำบัดแพทย์ และการสาธารณสุข บัญชี แพทย์ ทันตแพทย์ และการท่องเที่ยว ขณะนี้ อาเซียนจะให้ความสำคัญกับการดำเนินการตาม MRA ที่เสร็จแล้วก่อน เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ ในภูมิภาคได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมจากข้อตกลงดังกล่าว ในอนาคต อาเซียนอาจพิจารณาเริ่มการเจรจา MRA ในสาขาวิชาชีพอื่น
การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี	ทำให้อาเซียนสามารถเป็นฐานการลงทุน โดยปรับปรุงนโยบายการลงทุนให้เสรีและเปิดกว้างมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน และเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมใน โลกที่มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น อาเซียน ได้ทบทวนความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน 2 ฉบับ ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยความตกลงลงทุนอาเซียน ปี ค.ศ. 1998 (Framework Agreement on ASEAN Investment Area: AIA Agreement) และความตกลงอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน ปี ค.ศ. 1987 (ASEAN Investment Guarantee Agreement: ASEAN IGA) รวมทั้งพิธีสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้ผนวกรวมเป็นความตกลงด้านการลงทุนอย่างเต็มรูปแบบของอาเซียน (ASEAN Comprehensive	อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้ ACIA มีผลใช้บังคับ

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน
<p>การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีขึ้น</p>	<p>Investment Agreement) ดึงนาม โดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2552</p> <p>☐ ACIA ประกอบด้วย ข้อบทด้านการลงทุน 4 ด้าน คือ การเปิดเสรี การคุ้มครอง การอำนวยความสะดวก และการส่งเสริม</p> <p>การส่งเสริม การครอบคลุมสาขาการผลิต การเกษตร ประมง ป่าไม้เหมืองแร่ และบริการ</p> <p>เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าว โดยกำหนดให้มีการเปิดเสรีการลงทุนแบบก้าวหน้า และยังสามารถให้มีการเปิดเสรีการลงทุนในสาขาอื่นได้ในอนาคต</p> <p>การรวมตัวของตลาดการเงินและตลาดทุน ภายในปี 2558 เพื่ออำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนในภูมิภาคเพิ่มขึ้น ตามที่ระบุไว้ในแผนงานการรวมกลุ่มทางการเงินและการคลังของอาเซียน (Roadmap for Monetary and Financial Integration of ASEAN: RIA-Fin) ใน 5 ด้านหลัก คือ</p> <p>I. การเปิดเสรีบริการด้านการเงิน (Financial Service Liberalization) แบบก้าวหน้า ภายในปี 2558 ยกเว้นสาขาย่อยบางสาขาและธุรกรรมบางรายการ โดยมีความยืดหยุ่นที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า</p> <p>ปัจจุบัน อาเซียนได้สรุปผลการเจรจาจัดทำข้อตกลงด้านการเงินไปแล้ว 5 รอบ</p> <p>II. การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายบัญชีเงิน (Capital Account Liberalisation) โดยการยกเลิกมาตรการการควบคุมเงินทุนเคลื่อนย้าย (capital controls) และข้อจำกัดต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีขึ้น ครอบคลุมการยกเลิกข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายเงินบัญชีเงินสะสมและเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงเงินลงทุนในหลักทรัพย์ (portfolio flows)</p> <p>III. การพัฒนาตลาดทุน (Capital Market Development) โดยการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระยะยาวสำหรับการพัฒนาตลาดทุนของอาเซียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของตลาดทุนระหว่างประเทศในอาเซียน โดยอาเซียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อไปสู่การพัฒนาตลาดทุนของอาเซียนอย่างบูรณาการ (“Implementation Plan for an Integrated Capital Market”) เพื่อเสริมสร้างการเข้าถึงตลาด ความเชื่อมโยงกัน และการมีสภาพคล่อง</p>	

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน
	<p>IV. ความมีเสถียรภาพและการรวมตัวทางการเงิน ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แก่ความคิดริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) ซึ่งเป็นความตกลงการแลกเปลี่ยนเงินตราแบบพหุภาคีในอาเซียน +3 (จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี) เพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาสภาพคล่องระยะสั้น มีวงเงิน 1.2 ล้านเหรียญสหรัฐ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ 24 มีนาคม 2553 ความริเริ่มอื่น ได้แก่ การพัฒนาตลาดตราสารหนี้เอเชีย (Asian Bond Market Initiative: AMBI) เมื่อปี 2548 เพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้สกุลเงินตราท้องถิ่นที่ลึกซึ่งในอาเซียน+3 และเมื่อเดือนพฤษภาคม 2553 อาเซียน ได้จัดตั้งองค์กรกำกับรักษาดินเชื่อและการลงทุน (Credit Guarantee and Investment Facility: CGIF) เพื่อสนับสนุนการออกพันธบัตรตราสารหนี้ของภาคเอกชน ในอาเซียน+3</p> <p>V. การเสริมสร้างการเชื่อมโยงของระบบระงับภัยทางเศรษฐกิจของภูมิภาคและการเฝ้าติดตามอาเซียน ได้เริ่มกระบวนการระงับภัยทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2542 รวมทั้งสนับสนุนการหารือเชิงนโยบายระดับภูมิภาค อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน อาเซียน ได้จัดตั้งหน่วยระงับภัยทางเศรษฐกิจและการเงินของอาเซียน (Macroeconomic and Finance Surveillance Office: MFSO) ณ สำนักงานเลขาธิการอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการติดตามและเฝ้าระวังภัยในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค</p>	
<p>ความร่วมมือรายสาขาอื่นๆ</p>	<p>ครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านเกษตร อาหาร และป่าไม้ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศพลังงาน) ความร่วมมือด้านเหมืองแร่ พหุชนชาติอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือด้านการเงิน ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการพัฒนาเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (IAI) เป็นการพัฒนาเงินทุนตามแผนงาน/ข้อตกลงที่ได้มีการเห็นชอบร่วมกัน โดยมีรัฐมนตรีรายสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ</p>	
<p>การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก</p>	<p>การเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภูมิภาค และการ</p>	<p>ขณะนี้ อาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำ Template for</p>

ประเด็น	เป้าหมาย	สถานะปัจจุบัน
	<p>มีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานโลก ผ่านการจัดหาความตกลงเขตการค้าเสรี/ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศ/กลุ่มประเทศที่มีศักยภาพ ซึ่งที่ผ่านมา ได้จัดทำไปแล้วกับ 6 ประเทศใน 5 กรอบ ได้แก่ อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-เกาหลี อาเซียน-อินเดีย และอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์</p> <p>นอกจากนี้ อาเซียนได้พิจารณาการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในกรอบอาเซียนบวกสาม (East Asia Free Trade Area: EAFTA) หรือ อาเซียนบวกหก (Comprehensive Economic Partnership in East Asia: CEPEA) ซึ่งได้มีการทบทวนความเป็นไปได้ของแต่ละกรอบแล้วในระดับหนึ่ง</p>	<p>ASEAN Plus-Plus FTA ซึ่งจะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับใช้การจัดหาความตกลง FTA อาเซียน++ กับประเทศคู่เจรจาเป็นกลุ่มประเทศ โดยจะต้องคำนึงถึงการคงความเป็น ASEAN Centrality ไว้</p>

ที่มา :

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การเปิดเสรีแรงงาน

2.2.1 การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี

การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีจะมีผลเป็นทางการในปี 2558 โดยอาเซียนมีกลไกข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพ หรือ MRA (ASEAN Mutual Recognition Arrangement) เป็นคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือในสาขาต่าง ๆ ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้นักวิชาชีพอาเซียนสามารถเข้าไปทำงานในประเทศสมาชิกได้สะดวกมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐาน แต่ยังคงต้องดำเนินการขั้นตอนการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของประเทศนั้นๆ

เกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านแรงงานตามแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) มี 2 เป้าหมาย คือ

2.2.1.1 การเปิดเสรีการค้าบริการ เกี่ยวข้องในมาตรการการดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติวิชาชีพ ให้สอดคล้องตามข้อกำหนดในแต่ละข้อตกลง (Mutual Recognition Agreement)

2.2.1.2 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี เกี่ยวข้องในมาตรการในเรื่องการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีตามกรอบ AEC ซึ่งจะเริ่มในปี พ.ศ.2558 เป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน ซึ่งในประเทศไทยได้ลงนามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแล้ว 7 สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก ช่างสำรวจ หมายความว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 แรงงานระดับวิชาชีพใน 7 สาขาดังกล่าว จะสามารถเดินทางไปประกอบอาชีพใน 9 ประเทศอาเซียนได้โดยเสรี แรงงานฝีมือในอาเซียนย้ายจากประเทศที่มีค่าตอบแทนต่ำ (ประเทศในแถบอินโดจีน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย รวมถึงไทย) ไปยังประเทศที่มีค่าแรงสูงกว่าและมีการใช้ภาษาอังกฤษอย่างแพร่หลาย อาทิ สิงคโปร์ และ มาเลเซีย

อย่างไรก็ดี การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีมีทั้งข้อจำกัดทางเทคนิค (technical constraints) และข้อจำกัดทางธรรมชาติ (natural constraints) สำหรับข้อจำกัดทางเทคนิค คือ แม้จะมีคุณสมบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมสำหรับคุณสมบัตินักวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangements หรือ MRAs) แล้วก็ตามบุคคลใน 7 วิชาชีพที่ต้องการเดินทางไปทำงานในประเทศอาเซียนยังต้องสอบใบประกอบวิชาชีพด้วยภาษาของประเทศที่ตนจะไปประกอบอาชีพที่มี

รายละเอียดที่แตกต่างกัน อาทิ การเข้ามาประกอบอาชีพแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ ในประเทศไทย จะต้องผ่านการพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตการทำงานของแพทยสภา หรือต้องพูดภาษาไทยได้ในระดับหนึ่งเพื่อสะดวกในการสื่อสารกับคนไข้ หรือนักบัญชีต้องผ่านการรับรองของสภาวิชาชีพบัญชีที่เป็นหน่วยงานในการพิจารณาอนุมัติให้นักบัญชีขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีสิทธิทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของหน่วยงานองค์กร สถานประกอบการต่างๆ เป็นต้น ส่วนข้อจำกัดทางธรรมชาติ ได้แก่ ความสามารถสื่อสารด้วยภาษาในประเทศที่เดินทางไปทำงาน แม้จะสอบใบประกอบวิชาชีพได้ ความชำนาญในการสื่อสารด้วยภาษาของประเทศที่เดินทางไปทำงาน เป็นก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปประกอบอาชีพในประเทศอาเซียนอื่น

สำหรับแรงงานประเภทอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือ 7 สาขาอาชีพข้างต้น แม้ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีตามกรอบ AEC แต่ก็ได้รับผลกระทบจาก AEC ด้วยเช่นกัน โดยแรงงานระดับกลางและระดับล่างจะได้รับผลกระทบดังนี้

- กลุ่มแรงงานระดับกลาง (หมายถึงแรงงานมีฝีมือและกึ่งฝีมือ) เช่น แรงงานในระดับหัวหน้างาน และ ผู้จัดการระดับต่ำ / ปานกลาง / สูง แม้จะไม่ใช่แรงงานวิชาชีพที่เคลื่อนย้ายเสรี แต่คนกลุ่มนี้จะมีโอกาสถูกส่งไปทำงานในชาติอาเซียนเป็นการชั่วคราวได้ หากสถานประกอบการเปิดสาขาหรือขยายฐานการลงทุนไปยังประเทศอื่น ขณะเดียวกันแม้จะทำงานในประเทศไทย แรงงานในกลุ่มนี้ก็มีโอกาสที่จะได้ร่วมงานกับบริษัทต่างชาติที่มาลงทุนในไทยมากขึ้น แรงงานกลุ่มนี้จะต้องพัฒนาทักษะทางด้านด้านภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของกลุ่มประเทศอาเซียน อีกทั้งยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการทำงานให้หลากหลาย เพราะอาจได้รับมอบหมายให้ทำงานที่เปลี่ยนความรับผิดชอบเวลาไปทำงานที่ประเทศอื่น นอกจากนั้นยังต้องสามารถทำงานร่วมกับคนต่างชาติในที่ทำงานเดียวกัน ซึ่งอาจมีผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรเดียวกัน
- กลุ่มแรงงานระดับล่าง (แรงงานไร้ทักษะ ระดับค่าจ้างต่ำ) แรงงานที่เคลื่อนย้ายออกไปมีแนวโน้มจะอยู่ในที่หนึ่งที่มีรายได้สูงกว่า แรงงานไทยมีโอกาสไหลออกไปทำงานในพื้นที่ที่มีค่าจ้างที่สูงกว่า ขณะเดียวกันก็จะมีแรงงานในระดับล่างที่ไหลเข้ามาทำงานในไทยเพิ่มมากขึ้นด้วย เข้ามาแย่งงานแรงงานไทย ทำให้หางานยากขึ้นและทำให้ค่าจ้างและรายได้ของแรงงานไทยต่ำลง

เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีตามกรอบอาเซียนนอกจากจะเกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานเพื่อหางานทำแล้วยังมีการเคลื่อนย้ายตามการลงทุน เพราะการเปิดเสรีด้านการลงทุนย่อมทำให้ฐานการผลิตและการลงทุนย้ายไปยังประเทศอาเซียนที่มีความปัจจัยดึงดูดการลงทุนที่ดีกว่า

ฐานการผลิตสินค้าและบริการ จะถูกโอนย้ายไปตามจุดเด่นของแต่ละประเทศใน AEC ซึ่งแต่ละประเทศมีจุดเด่นด้านต่างๆ เช่น พม่า-สาขาเกษตรและประมง มาเลเซีย-สาขาผลิตภัณฑ์ยางและสิ่งทอ อินโดนีเซีย-สาขาภาพยนตร์และผลิตภัณฑ์ไม้ ฟิลิปปินส์-สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สิงคโปร์-สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาสุขภาพ ไทย-สาขาการท่องเที่ยว และสาขาการบิน เป็นต้น

อุตสาหกรรมในไทยบางประเภทคงถูกย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ รองเท้า เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น เนื่องจาก เจ้าของแบรนด์ไม่ได้ลงทุนสร้างโรงงานในประเทศที่ผลิต ซึ่งเจ้าของโรงงานเหล่านี้กลับเป็นนายทุนได้วันและเกาหลีได้ไปร่วมทุนกับคนที่ท้องถิ่น และสะดวกต่อการโยกย้ายไปที่อื่นได้ค่อนข้างง่ายดาย โดยเสียหยายน้อยที่สุดหรือได้คุ้มกับการลงทุนในประเทศนั้นๆ แล้ว การปรับย้ายฐานผลิตดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อด้านแรงงาน ดังนี้

- ในระยะสั้น แรงงานไร้ฝีมือ มีโอกาสว่างงานมากขึ้น เนื่องจากอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยแรงงานเป็นหลัก เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ รองเท้า เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น จะถูกย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า
- ในระยะยาว แรงงานไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยจะมีจำนวนลดลงเป็นลำดับ เนื่องจากประเทศของแรงงานต่างเพื่อนบ้านเหล่านั้นกลายเป็นจุดสนใจน่าจะลงทุน และมีการว่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น จึงทำให้แรงงานต่างชาติดังกล่าวไปทำงานในประเทศของตนมากขึ้น

2.2.1.3 ข้อดี – ข้อเสียของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี

ข้อดีของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี

- เกิดความยืดหยุ่นในตลาดแรงงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มจะผนวกเข้ากับการค้าโลก แรงงานทั้งหลายจึงมีโอกาสเลือกทำงานในสถานที่ที่แสดงศักยภาพได้สูงสุด ซึ่งในที่สุดก็จะนำมาสู่การสร้างรายได้ที่สูงขึ้น
- ส่งผลทางบวกต่ออุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง และเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับแรงงาน
- ประเทศที่เป็นแหล่งเป้าหมายของแรงงานจะได้ประโยชน์จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวจากผลิตผลที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสียของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี

- บางอุตสาหกรรมอาจได้รับผลกระทบจากการไหลบ่าของแรงงานที่เข้ามาแข่งขันเพิ่มขึ้น และสังคมอาจเกิดความวิตกเรื่องปัญหาคนต่างชาติดำรงอาชีพและการเหยียดเชื้อชาติ

- ทำให้ปัญหาแรงงานของไทยเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากที่ปัจจุบันมีการขาดแคลนแรงงานระดับกลางประมาณ 1 แสนคน
- เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือออกไปทำงานในต่างประเทศ
- จำนวนแรงงานจากจีนและอินเดียที่มีสูงมากจะไหลเข้าสู่อาเซียนที่มีโอกาสที่ดีกว่า และยังเป็นแรงงานที่ได้รับการพัฒนาอย่างมาก โดยเฉพาะรัฐบาลจีนได้ใช้งบประมาณจำนวนมากปรับปรุงมหาวิทยาลัยและระบบการศึกษาพื้นฐาน ขณะที่รัฐบาลอินเดียมีโครงการรื้อฟื้นมหาวิทยาลัยเก่าๆ และลงทุนในการศึกษาอย่างมหาศาล ซึ่งการรวมกลุ่มเออีซีจะทำให้ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเป็น 300 ล้านคน

2.3 กฎระเบียบมาตรฐานแรงงานไทยและการทำงานของต่างด้าว

2.3.1 กฎระเบียบมาตรฐานแรงงานไทย

มาตรฐานแรงงาน คือ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติ การใช้แรงงานเกี่ยวกับสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน เช่น ค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน วันหยุด และความปลอดภัยในการทำงาน การมีมาตรฐานแรงงาน เพื่อให้แรงงานได้รับการคุ้มครองอย่างทัดเทียมเสมอภาค ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิต มีความปลอดภัย มีแรงงานสัมพันธ์ที่ดี และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

มาตรฐานแรงงานที่สถานประกอบการควรจัดทำ ได้แก่

- 1) มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย มรท. 8001-2546 (Thai Labor-Standard : TLS 8001-2546) เป็นมาตรฐานที่จัดทำโดยภาครัฐร่วมกับเอกชน มาตรฐานแรงงานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Accountability 8000-SA 8000) เหมาะสมกับสถานประกอบการส่งออก
- 2) มาตรฐานแรงงานว่าด้วยข้อปฏิบัติในสถานที่ทำงาน (Workplace Code of Conduct)
- 3) มาตรฐานแรงงานว่าด้วยสมาคมสิทธิคนงาน (Worker Rights Consortium Code of Conduct) มาตรฐานแรงงานว่าด้วยหลักจรรยาบรรณของบริษัท ไนกี้ (Nike Code of Ethics) กำหนดขึ้นโดยบริษัทไนกี้ในเครือไนกี้ เหมาะสมกับสถานประกอบการผลิตเครื่องกีฬา
- 4) มาตรฐานแรงงานว่าด้วยหลักการผลิตที่เป็นสากลทั่วโลก (Mattel Global Manufacturing Principles)

- 5) มาตรฐานจริยธรรมพื้นฐานทางการค้า (Ethical Trading Initiative (ETI) Standard) (International Council of Toy Industries Code of Business Practice) (ICTI) เหมาะสมกับอุตสาหกรรมผู้ผลิตของเล่นเด็ก
- 6) มาตรฐานอื่นๆ ที่สถานประกอบการสนใจติดต่อสอบถามได้ที่ สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประโยชน์ของการจัดทำมาตรฐานแรงงาน

มาตรฐานแรงงานเกี่ยวข้องกับการค้าในเวทีโลก โดยปัจจุบันกลุ่มผู้ซื้อรายใหญ่ในสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ต้องเคารพ สิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงาน โดยได้นำเรื่องมาตรฐานแรงงานมาเป็นเงื่อนไขให้ผู้ผลิตต้องปฏิบัติตาม หากไม่สามารถกระทำได้ จะยกเลิกสัญญาการสั่งซื้อ

การจัดทำระบบมาตรฐานแรงงานเป็นการสนับสนุนการส่งออก และยังทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน เกิดขวัญกำลังใจที่จะสร้างผลผลิตอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ การจัดทำมาตรฐานแรงงาน ทำให้มีแนวปฏิบัติในการจัดทำระบบการจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตที่จะสร้างรายได้ให้แก่ลูกจ้าง และสร้างผลกำไรให้แก่สถานประกอบการ และที่สำคัญ คือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า

2.3.2 การทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ระบุว่า คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยทำงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้าง หรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

เพื่อดูแล ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปตามกฎหมายและเกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยมากที่สุด รวมถึงการควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราว การขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายได้กำหนดให้การปฏิบัติงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ดังนี้

- ก) คนต่างด้าวที่ยังไม่เข้ามาในราชอาณาจักร แต่ประสงค์จะทำงานต้องปฏิบัติดังนี้
 - ติดต่อสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศที่คนต่างด้าวอาศัยอยู่เพื่อขอคำแนะนำ และขอรับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (NON IMMIGRANT) เท่านั้น
 - ให้นายจ้างในราชอาณาจักรยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานแทน เมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตแล้วคนต่างด้าวจึงจะเดินทางเข้ามารับใบอนุญาตและทำงานได้

ข) คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและประสงค์จะทำงานต้องปฏิบัติดังนี้

- คนต่างด้าวที่จะขออนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ (ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท)
- คนต่างด้าวไม่ว่าจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรอื่นคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรประเภทคนอยู่ชั่วคราวจะทำงานได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วเท่านั้น โดยต้องทำงานตามที่กฎหมายกำหนด (ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งปรับทั้งจำ)

ค) คนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแล้วประสงค์จะทำงานต้องปฏิบัติ ดังนี้

- ต้องมีใบอนุญาตติดตัวไว้ หรืออยู่ ณ ที่ทำการในระหว่างทำงานเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา (ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท)
- ต้องทำงานตามที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น หากประสงค์จะทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานต้องได้รับอนุญาตก่อน (ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งแสนสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
- คนต่างด้าว ที่ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้นำฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท)
- ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และประสงค์จะทำงานต่อ ต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนจึงจะทำงานได้ (ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท)
- กรณีใบอนุญาตชำรุด หรือสูญหายต้องยื่นขอใบแทน ใบอนุญาตภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบ (ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท)
- กรณีเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล สัญชาติ ที่อยู่อาศัยของคนต่างด้าวหรือชื่อสถานที่ทำงาน ต้องยื่นคำร้องขอแก้ไขโดยไม่ชักช้า เมื่อเลิกทำงานต้องคืนใบอนุญาตทำงานภายในงาน

ง) นายจ้างที่ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวทำงานต้องปฏิบัติ ดังนี้

- ห้ามรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะ หรือ เงื่อนไขต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต (ผู้ฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
- นายจ้างที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือให้ย้ายไปทำงานหรือออกจากงานต้องแจ้งภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่รับเข้าทำงานหรือย้ายหรือออกจากงาน

2.4 บทสรุปการเปิดเสรีแรงงานภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การเปิดเสรีแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้การแข่งขันมีมากขึ้น นายจ้างจะมีโอกาสเลือกจ้างงานในประชาคมอาเซียนที่มีค่าแรงถูกกว่า ขณะเดียวกันแรงงานไทยก็มีโอกาสเดินทางไปทำงานประเทศอื่นที่มีค่าจ้างและสวัสดิการที่ดีกว่า ดังนั้น ไม่เพียงแต่แรงงานไทยเท่านั้นที่จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ธุรกิจที่ใช้แรงงานทั้งหลาย โดยเฉพาะ SMEs ก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีด้วยเช่นกัน

สถานภาพเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทยกับพม่า และไทยกับลาว

2.5 ภาวะการค้าชายแดนไทย พม่า

ประเทศไทยมีชายแดนที่ติดต่อกับพม่าเป็นระยะทางยาวประมาณ 2,401 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ดาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง แต่จังหวัดที่มีศักยภาพทางการค้าชายแดน มีจำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน (ด้านศุลกากรบ้านห้วยผึ้ง) เชียงราย (ด้านศุลกากรแม่สาย) เชียงใหม่ (ด้านศุลกากรเชียงดาว) ดาก (ด้านศุลกากรแม่สอด) กาญจนบุรี (ด้านศุลกากรสังขละบุรี) ประจวบคีรีขันธ์ (ด้านศุลกากรบ้านสิงขร) และระนอง (ด้านศุลกากรระนอง) ส่วนจังหวัดที่ไม่มีสถิติการค้าชายแดน ได้แก่ ราชบุรี เพชรบุรี และชุมพร เนื่องจากพรมแดน ที่ติดต่อกับประเทศพม่า เป็นพื้นที่ป่าและไม่มีชุมชนอาศัยอยู่

2.5.1 ภาพรวมการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า

การค้าระหว่างไทยกับพม่า มีการค้าชายแดนและการค้าระหว่างประเทศ โดยการค้าชายแดนได้พัฒนาจากการค้าชายสินค้าอุปโภคบริโภคของผู้คนในเขตพื้นที่ชายแดนติดต่อกัน จนในปัจจุบันได้เป็นการค้าระหว่างประเทศที่อาศัยพื้นที่ชายแดนติดต่อกันเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้า ตลอดจนสหภาพพม่ามีนโยบายส่งเสริมการค้ามากขึ้นทำให้มูลค่าการค้าระหว่างไทย-พม่า ในหลายปีที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสามารถสรุปมูลค่าการค้ารวม การส่งออก และนำเข้า ของไทย-พม่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2549-2553) ตามตารางที่ 3-1 ได้ดังนี้

การค้ารวม มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 122,613.80 ล้านบาท ในปี 2553 การค้ารวมมีมูลค่า 137,869 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 23.02 การค้าใน ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับพม่ามาโดยตลอด โดยปี ไทยขาดดุลการค้ามากที่สุด คือ ปี 2552 คิดเป็นมูลค่า 73,291 ล้านบาท สำหรับในปี 2553 ขาดดุลการค้าคิดเป็นมูลค่า 36,161 ล้านบาท

การส่งออก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2549-2553) ไทยส่งสินค้าออกไปพม่ามูลค่าเฉลี่ยปีละ 33,974.20 ล้านบาท ปี 2553 ไทยส่งสินค้าไปพม่า 50,854 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 19.36 สินค้าส่งออกสำคัญ เช่น น้ำมันสำเร็จรูป ไหมและน้ำมันจากพืชและสัตว์ เม็ดพลาสติก พานะยานยนต์ เครื่องดื่ม สินค้าบริโภค เหล็กและผลิตภัณฑ์เครื่องจักรและ อุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ ยา รักษาโรค ยางและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

การนำเข้า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ไทยนำเข้าสินค้าจากพม่ามูลค่าเฉลี่ยปีละ 88,666.80 ล้านบาท ปี 2553 ไทยนำเข้าสินค้าคิดเป็นมูลค่า 87,015 ล้านบาท ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 5.58 สินค้านำเข้าสำคัญ เช่น ก๊าซธรรมชาติ ไม่แปรรูปและผลิตภัณฑ์หอย และปลาหมึก สัตว์น้ำสดแช่เย็น แช่แข็งแปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป ผัก ผลไม้สดและปรุงแต่ง ถ่านหิน น้ำมันดิบ สัตว์ และเนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เป็นต้น

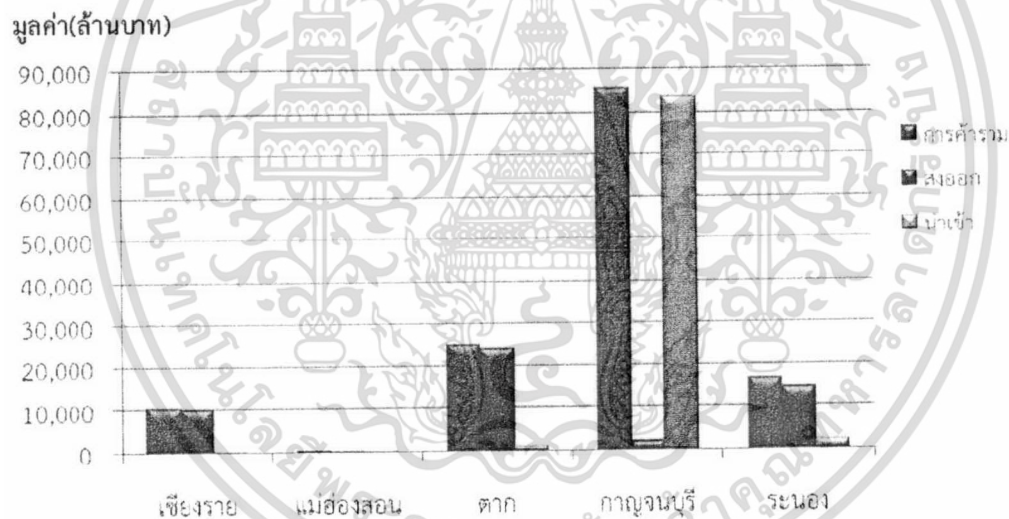
เมื่อพิจารณามูลค่าการค้ารวมของด่านชายแดนไทย-พม่า สูงสุด 5 จังหวัด ในปี 2553 ตามแผนภาพที่ 3-1 พบว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีมูลค่าการค้าชายแดนกับพม่าสูงสุด รองลงมาคือจังหวัดตากและจังหวัดเชียงราย โดยมูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดตากและจังหวัดเชียงรายกับพม่ามีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ มูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีกับพม่ามีแนวโน้มลดลง หากไม่นับรวมการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากด่านสังขละบุรี แล้วด่านอำเภอแม่สอด จังหวัดตากจะเป็นด่านที่มีการค้าชายแดนที่มูลค่าการค้าสูงที่สุด

ตารางที่ 2.1 สถิติมูลค่าการค้าชายแดน การส่งออก นำเข้า และดุลการค้า ระหว่างไทย-พม่าปี พ.ศ.

2549 – 2553

ปี	มูลค่าการค้า (ล้านบาท)			ดุลการค้า	อัตราการเปลี่ยนแปลง มูลค่าการค้า(%)
	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า		
2549	99,296	18,898	80,398	-61,500	17.82
2550	97,451	22,181	75,270	-53,090	-1.85
2551	143,686	35,198	108,489	-73,291	47.44
2552	134,767	42,605	92,162	-49,558	-6.2
2553	137,869	50,854	87,015	-36,161	23.02

ที่มา : http://www.dft.go.th/level4Frame.asp?sPage=http://bordertrade.dft.go.th/DFT/Report/4.7.2.Detail.asp?Country_Cod

ภาพที่ 2.1 แสดงข้อมูลการค้าชายแดนรวม การส่งออก การนำเข้า ที่มีมูลค่าสูงสุด 5 จังหวัด ปี 2553

ที่มา : http://www.dft.go.th/level4Frame.asp?sPage=http://bordertrade.dft.go.th/DFT/Report/4.7.2.Detail.asp?Country_Code=MM&level4=2858

Detail.asp?Country_Code=MM&level4=2858

2.5.2 ภาวะการค้าชายแดนไทย พม่า ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนทางทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า โดยมีแม่น้ำเมยเป็นพรมแดนกั้น มีระยะทางยาวประมาณ 390 กิโลเมตร และรวมตลอดแนวชายแดนจะมีระยะทางยาว 520 กิโลเมตร โดยมีอำเภอที่เป็นเขตชายแดน 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ และอำเภออุ้มผาง ด้านอำเภอแม่สอดเป็นด่านที่มีการค้าชายที่มูลค่าสูงที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ภาวะการค้ารวม

จากสถิติการค้าชายแดนด้านอำเภอแม่สอดและจังหวัดเมียวดีสหภาพพม่า ในรอบ 5 ปี (ปี 2549-2553) จากตารางที่ 3-2 มีมูลค่าการค้าเฉลี่ยปีละ 19,427.40 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยปีละ 18,179.60 ล้านบาท นำเข้า 1,247.60 ล้านบาท

ดุลการค้า จังหวัดตาก ได้ดุลการค้าชายแดนกับสหภาพพม่าอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2553 ได้ดุลการค้า 23,233 ล้านบาท ลดลงจากปี 2552 จำนวน 299 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 1.29

การนำเข้าสินค้าในปี 2553 มีมูลค่าเท่ากับ 1,058 ล้านบาทลดลงจากปี พ.ศ.2552 จำนวน 426 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 28.71 สินค้านำเข้า ด้านชายแดนจังหวัดตากที่สำคัญในปี 2553 ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้ รองลงมาเป็นสินค้าเกษตร ได้แก่ หอมหัวใหญ่ (เข้าคลังทัณฑ์บน) โคมี่ชีวิต ถั่วลาย ปลาเบญจพรรณ กระบี่มีชีวิต ถั่วเขียวผิวมัน กระเพาะปลาตากแห้ง สีนแร่ พลวง ปูทะเลมีชีวิต เป็นต้น

การส่งออกสินค้าในปี พ.ศ.2553 มีมูลค่าเท่ากับ 24,291 ล้านบาท ลดลงจากปี พ.ศ.2552 จำนวน 725 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.90 สินค้าส่งออก ด้านชายแดนจังหวัดตากที่สำคัญได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันพืช ผลสุรส กาแฟผงสำเร็จรูป โทรทัศน์ ผ้าพิมพ์ฝ้าย 100% เบียร์รถยนต์เก่าที่ใช้แล้ว ยารักษาโรค เป็นต้น

ตารางที่ 2.2 มูลค่าการค้าชายแดน การส่งออก นำเข้า และดุลการค้า ระหว่างแม่สอด-พม่าปี พ.ศ. 2549 – 2553

ปี	มูลค่าการค้า (ล้านบาท)			ดุลการค้า	อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการค้า (%)
	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า		
2549	12,136	10,832	1,305	9,527	-
2550	13,337	12,310	1,027	11,283	9.90
2551	19,814	18,449	1,364	17,085	48.56
2552	26,500	25,016	1,484	23,532	33.74
2553	25,350	24,291	1,058	23,233	-4.34

ที่มา : ด้านศุลกากรแม่สอด รวบรวมโดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก

2) ช่องทางการค้าที่สำคัญ

ช่องทางการค้าที่สำคัญ คือ จุดผ่านแดนถาวร มีช่องทางอนุมัติทำการค้า 1 ช่องทางคือ จุดผ่านแดนถาวรแม่สอด-เมียวดี ตำบลท่าสายลวดอำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งประกาศเป็นจุดผ่าน

แดนถาวรเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2540 โดยเปิดทำการค้าตั้งแต่เวลา 06.30–18.30 น. เป็นประจำทุกวัน มีสะพานมิตรภาพไทย–พม่าเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมย ตั้งอยู่ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ใกล้บริเวณชายแดนไทย–พม่า เชื่อมเมืองเมียวดีของพม่ากับอำเภอแม่สอด วัตถุประสงค์หลักในการสร้างสะพานเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีอันดีของประชาชนไทยกับพม่า เสริมสร้างเศรษฐกิจและการค้าขายบริเวณชายแดนของสองประเทศ และเพื่อตอบสนองนโยบายขององค์การสหประชาชาติที่มุ่งหวังเชื่อมโยงเส้นทางส่วนที่ยังขาดอยู่ทางตอนใต้ของทางหลวงเอเชีย ผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้ริเริ่มความคิดในการดำเนินงานตลอดจนดูแลการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ให้เป็นสำเร็จคือ นายอุตร ตันติสุนทร เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นอกจากนี้ อำเภอแม่สอดยังมีตลาดขายสินค้าที่สำคัญ คือ ตลาดริมเมย เป็นตลาดขายปลีกสินค้าที่นำเข้ามาจากพม่า เช่น ทุเรียนมีชีวิด กุ้งทะเล สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์จากไม้ และสินค้าจากประเทศจีน เช่น ขนม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ โดยตลาดดังกล่าวจะเปิดให้ประชาชนซื้อสินค้าได้ทุกวัน

3) กลุ่มผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการการค้าชายแดนอำเภอแม่สอดส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการในกรุงเทพฯ และผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่มีเครือข่ายและมีความคุ้นเคยกับพ่อค้าพม่า โดยสามารถใช้ภาษาพม่าในการติดต่อได้ นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าจากเมืองย่างกุ้งเข้ามาทำการค้าผ่านด่านชายแดนอำเภอแม่สอดด้วย โดยสามารถแยกผู้ประกอบการที่ค้าขายกับพม่าได้ 2 ประเภท คือ

- ผู้ประกอบการส่งออก ผู้ส่งออกสินค้าจะมีทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่น ผู้ประกอบการจากกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ ส่วนใหญ่จะส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภค อาทิเช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ผงชูรส น้ำมันพืช ยารักษาโรค ผ้าผืน ฯลฯ
- ผู้ประกอบการนำเข้า ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการในท้องถิ่น รองลงมาจะเป็นผู้ประกอบการจากกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ โดยผู้ประกอบการท้องถิ่นจะมีทั้งนิติบุคคล และบุคคลธรรมดาซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มนำเข้าสินค้าที่สำคัญ เช่น กลุ่มผู้นำเข้าไม้และสิ่งประดิษฐ์ กลุ่มผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเลสินค้าเกษตร และกลุ่มผู้นำเข้าโค-กระบือมีชีวิด

4) วิธีการค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้า

ผู้ส่งออกสินค้าไทยจะจำหน่ายสินค้าโดยตรงให้พ่อค้าพม่า ทั้งพ่อค้าขายส่ง และพ่อค้าขายปลีกจากเมืองต่างๆ ทั้งเมืองเมาระละแหม่ง ผาอ่าง ย่างกุ้ง และเมียวดี หรือจำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่งที่เมืองเมียวดี แล้วกระจายสินค้าไปยังเมืองต่างๆ ในพม่าอีกทอดหนึ่ง การสั่งซื้อสินค้าของพ่อค้าพม่าจะมีการสั่งซื้อสินค้าหลายวิธี ทั้งทางโทรศัพท์ โทรสาร การเดินทางเข้าไปติดต่อคู่ค้าในพม่าด้วย

ตนเองพ่อค้าพม่าเดินทางเข้ามาติดต่อโดยตรงที่ร้าน หรือฝากบุคคลอื่นเข้ามาซื้อให้ที่ฝั่งประเทศไทย หลักฐานการค้าส่วนใหญ่เป็นใบกำกับสินค้าแต่อาจทำใบสั่งซื้อบ้างในบางครั้ง เพื่อใช้เป็นหลักฐาน ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ลักษณะการส่งออกสินค้ามีหลายรูปแบบ ดังนี้

- พ่อค้าชายแดนในท้องถิ่น เป็นผู้สั่งซื้อและรวบรวมสินค้าจากส่วนกลาง หรือในท้องถิ่นตามคำสั่งซื้อของพ่อค้าพม่า และเป็นผู้ทำพิธีการส่งออก
- พ่อค้าชายแดนทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนจำหน่ายให้บริษัท/โรงงานจากส่วนกลางในการติดต่อซื้อขายกับพ่อค้าพม่า กรณีนี้พ่อค้าชายแดนอาจดำเนินการขนส่งสินค้าในนามตนเอง หรือในนามบริษัท/โรงงานแล้วแต่จะตกลงกัน
- ผู้ผลิตจากส่วนกลางติดต่อกับพ่อค้าพม่า โดยตรงและส่งออกในนามของผู้ผลิต ส่วนภาระการขนส่งภายในประเทศขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างกัน
- พ่อค้าพม่าเข้ามาติดต่อโดยตรงกับพ่อค้าในอำเภอแม่สอด หรือเดินทางเข้าไปซื้อสินค้าจากบริษัท/โรงงานผู้ผลิตในกรุงเทพ หลังจากนั้นจะส่งสินค้ามายังอำเภอแม่สอดและทำพิธีการศุลกากรในนามพ่อค้าพม่าวิธีการส่งออกนี้เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ตัวพม่า” อย่างไรก็ดี สินค้าบางชนิดพ่อค้าพม่าไม่สามารถสั่งซื้อได้โดยตรงต้องสั่งซื้อจากพ่อค้าชายแดนท้องถิ่น เนื่องจากมีการระบุให้ต้องซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายของบริษัทในอำเภอแม่สอดเท่านั้น

2.6 ภาวะการค้าชายแดนไทย ลาว

2.6.1 ภาพรวม

ประเทศไทยมีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศสปป.ลาว เป็นระยะทางยาว 1,810 กิโลเมตร มีเขตติดต่อกับจังหวัดชายแดน 12 จังหวัด คือ หนองคาย, มุกดาหาร, อุบลราชธานี, นครพนม, เลย, น่าน, พะเยา, อุดรดิตถ์, เชียงราย, พิชญ์โลก บึงกาฬ และอำนาจเจริญ (จังหวัดอุบลราชธานี มีแนว ชายแดนติดกับประเทศลาวและกัมพูชา) โดยผ่านช่องทางการค้าชายแดนจำนวน 36 แห่ง เป็นจุดผ่านแดนถาวร 13 แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว 2 แห่ง และจุดผ่อนปรน 21 แห่ง ดังนี้

1) จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 13 แห่ง มีดังนี้

(1) ด่านสะพานมิตรภาพไทย-สปป.ลาว อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย - เมืองหาดทรายฟอง กำแพงนครเวียงจันทน์

(2) ด่านท่าเสาดี อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย - ด่านท่าเตือ กำแพงนครเวียงจันทน์

(3) ด้านบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย-เมืองปากซัน แขวงบอลิคำไซ (เส้นทางไป เวียดนาม ตามถนนหมายเลข 8)

(4) ด้านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี - บ้านวังเต่า เมืองปาเซ แขวงจำปาสัก

(5) ด้านบ้านปากแซง กิ่งอำเภอนาดตาล จังหวัดอุบลราชธานี - เมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน

(6) ด้านอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม - เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน

(7) ด้านอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร - เมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขต

(8) ด้านอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย - เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว

(9) ด้านอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย - เมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว

(10) ด้านบ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย - เมืองแก่นท้าว แขวงไชยะบุรี

(11) ด้านบ้านเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย - เมืองसानะคาม แขวงเวียงจันทน์

(12) ด้านบ้านคกไผ่ อำเภอปากชม จังหวัดเลย - บ้านวัง เมืองसानะคาม แขวงเวียงจันทน์

(13) ด้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน - เมืองเงิน แขวงไชยะบุรี

2.5.2 ภาวะการค้าชายแดนไทย ลาว (สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุนกรมการค้า ต่างประเทศ, 2555)

จากตารางที่ 3.3 ภาวะการค้าชายแดนปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการค้ารวม 111,019.4 ล้านบาท (ปี พ.ศ.2553 มูลค่า 87,191.7 ล้านบาท) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.3 โดยแบ่งเป็นการส่งออก 81,792.2 ล้านบาท (ปี พ.ศ.2553 มูลค่า 64,118.1 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.6 การนำเข้า 29,227.2 ล้านบาท (ปี พ.ศ.2553 มูลค่า 23,073.6 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.7 ได้เปรียบดุลการค้า 52,565.0 ล้านบาท

สำหรับปี พ.ศ.2555 (มกราคม – เมษายน) มีมูลค่าการค้ารวม 48,536.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี 2554 (มูลค่า 35,364.4 ล้านบาท) ร้อยละ 37.3 แบ่งเป็น การส่งออก 37,874.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 46.0 การนำเข้า 10,662.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.2 ได้ดุลการค้า 27,211.4 ล้านบาท

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างและส่วนประกอบ และ น้ำมันเบนซิน

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ไม้แปรรูป ัญชู่พืช และมันสำปะหลัง

ตารางที่ 2.3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดน ปี พ.ศ.2552- 2555 (มกราคม – เมษายน)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการแลกเปลี่ยน (%)			
	2552	2553	2554	2554	2555	52/51	53/52	54/53	55/54
				(ม.ค.-เม.ย.)					(ม.ค.- เม.ย.)
มูลค่าการค้า	71,699.6	87,191.7	11,1019.4	35,364.4	48,536.9	-7.7	21.6	27.3	37.3
รวม									
ส่งออก	53,740.9	64,118.1	81,792.2	25,941.7	37,874.1	-4.1	19.3	27.6	46
นำเข้า	17,958.7	23,073.6	29,227.2	9,422.6	10,662.7	-17	28.5	26.7	13.2
ดุลการค้า	35,782.2	41,044.5	52,565	16,519.1	27,211.4				

ที่มา : กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2.6.3 ภาวะการค้าชายแดนไทยกับสปป.ลาว รายจังหวัด ปี พ.ศ.2555 (มกราคม – เมษายน)

1 จังหวัดที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดหนองคาย มีมูลค่า 21,589.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี มีมูลค่า 4,185.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.9 จังหวัดมุกดาหาร มีมูลค่า 4,115.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.7 จังหวัดเชียงราย มีมูลค่า 2,831.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.6 และจังหวัดเลย มีมูลค่า 1,569.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 68.9 ตามลำดับ

2 จังหวัดที่มีมูลค่าการนำเข้าเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร มีมูลค่า 6,688.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 รองลงมา คือ จังหวัดหนองคาย มีมูลค่า 1,025.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 จังหวัดนครพนม มีมูลค่า 896.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.0 จังหวัดเชียงราย มีมูลค่า 839.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 จังหวัดอุบลราชธานี มีมูลค่า 495.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.7 จังหวัดเลย มีมูลค่า 438.5 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตาราง 2.4 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ปี พ.ศ.2552-2555 (มกราคม - เมษายน)

จังหวัด	2552			2553			2554			2555(ม.ค.-เม.ย.)				
	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า		
หนองคาย	30814.50	2352.60	28461.90	35140.30	3889.60	32240.70	44272.50	2434.90	41837.60	21598.00	57.10	1025.20	9.50	20563.90
อุดรธานี	5467.30	953.50	4513.90	7889.60	1126.40	6763.20	9592.50	1447.00	8145.50	4185.30	21.90	495.00	56.70	3690.30
มุกดาหาร	6757.70	8934.30	-2176.50	9276.50	13024.40	-3747.90	9665.40	17927.30	8261.90	4115.80	39.70	6688.90	11.60	-2573.10
เชียงราย	1993.70	2291.70	-298.00	3478.10	2902.30	575.80	6807.80	3430.50	3377.30	2831.10	25.60	839.80	3.60	1991.20
เลย	1560.80	1380.80	180.10	1741.10	1050.90	690.20	2797.10	979.90	1817.30	1569.70	68.90	438.50	-1.40	1131.20
นครพนม	2931.40	1502.60	1418.80	2776.40	1546.70	1229.60	2917.90	2422.90	495.00	1172.00	14.90	896.30	31.00	275.70
น่าน	250.90	266.80	-15.90	548.70	322.80	225.90	2592.90	297.10	2313.80	1505.90	226.70	96.60	-22.50	1409.20
บึงกาฬ	3974.40	276.50	3698.00	3267.30	200.30	3066.90	3146.20	305.80	2840.40	905.40	-21.40	182.30	66.40	723.00
อื่นๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม	53740.90	17958.70	35782.20	64118.10	23073.60	41044.50	81792.20	29227.20	52565.00	37874.10	46.00	10662.70	13.20	27211.40

ที่มา : กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ Δ % หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง

2.6.4 ภาวะการค้าชายแดนไทย ลาว ด้านจังหวัดมุกดาหาร

การค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว ด้านจังหวัดมุกดาหาร มี 2 ประเภท คือ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน

1) การค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว ณ ด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร

ภาวะการค้าชายแดน โดยรวมระหว่างไทย และสปป.ลาว ในช่วงเดือนมกราคม 2555 มีมูลค่าทั้งสิ้น 5,880.24 ล้านบาท

สำหรับการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว ในเดือนมกราคม 2555 สรุปได้ดังนี้

- เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม พ.ศ.2554 มูลค่าการค้ารวมลดลง 107.74 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 1.80

- เมื่อเทียบกับเดือนมกราคม พ.ศ.2554 มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้น 1,844.94 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 45.72

- ส่งผลให้การค้าชายแดนของจังหวัดมุกดาหาร 4 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2554 (ต.ค. พ.ศ. 54 – ม.ค. พ.ศ.55) มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 19,754.37 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีงบประมาณ 2554 (ต.ค. พ.ศ.53 – ม.ค.54) ซึ่งมีมูลค่า 13,453.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6,300.67 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 46.83

สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (ฮาร์ดดิสก์) น้ำมันเชื้อเพลิง ผลไม้สด สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง และ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง

สินค้านำเข้าที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ สินค้าแร่ (ทองแดง) เครื่องรับ-ส่งวิทยุโทรศัพท์ พร้อมอุปกรณ์ครบชุด เสื้อผ้าสำเร็จรูปและอุปกรณ์ตกแต่ง รถจักรยานยนต์ และ ไม้แปรรูป

ตารางที่ 2.5 สถิติการค้าระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ด้านจังหวัดมุกดาหาร ปี 2538 – 2555 (มกราคม)

หน่วย : ล้านบาท

ปี	มูลค่า : ล้านบาท				อัตราการขยายตัว (%)			
	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2538	2,066.35	1,785.39	280.96	1,504.43				
2539	2,008.46	1,769.36	239.10	1,530.26	-2.80	-0.90	-14.90	1.72
2540	3,694.24	3,466.89	227.35	3,239.54	83.93	95.94	-4.91	111.70
2541	5,840.56	5,678.69	161.87	5,516.82	58.10	63.80	-28.80	70.30
2542	7,556.69	6,939.10	617.59	6,321.51	29.38	22.20	281.53	14.59
2543	6,459.42	5,115.91	1,343.51	3,772.40	-14.52	-26.27	117.54	-40.32
2544	4,872.22	4,070.96	801.26	3,269.70	-54.57	-20.43	-40.36	-13.33
2545	4,505.67	3,690.34	815.33	2,875.01	-7.52	-9.35	1.76	-12.07
2546	4,461.15	3,722.27	738.88	2,983.39	-0.99	0.87	-9.38	3.77
2547	6,024.06	5,402.08	621.98	4,780.10	35.03	45.13	-15.82	60.22
2548	6,325.91	5,371.00	954.91	4,416.09	5.01	-0.58	53.53	-7.62
2549	9,335.04	6,418.56	2,916.48	3,502.08	47.57	19.50	205.42	-20.70
2550	19,000.56	6,346.51	12,654.06	-6,307.55	103.54	-1.12	333.88	-280.11
2551	24,036.69	10,297.98	13,738.71	-3,440.73	26.51	62.26	8.57	-45.45
2552	17,297.20	7,874.89	9,422.31	-1,547.42	-28.04	-23.53	-31.42	-55.03
2553	38,264.00	23,709.28	14,554.72	9,154.56	121.21	201.07	54.47	-691.60
2554	72,596.28	47,836.27	24,760.01	23,076.26	89.72	101.76	70.12	152.07
2555								
มกราคม	5,880.24	3,527.17	2,353.07	1,174.10	45.72	46.88	44.02	264.52

ที่มา : ด้านศุลกากรมุกดาหาร ประมวลผลโดย : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร

2) รูปแบบการค้าการนำเข้าและส่งออกตามชายแดน

มี 2 รูปแบบ ได้แก่ การนำเข้าและส่งออกตามแนวชายแดน และการค้าชายแดนนอกระบบ

(1) การค้าในระบบเป็นการนำเข้าและส่งออกโดยผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งการซื้อสินค้าในแต่ละครั้งที่มีมูลค่าไม่เกินครั้งละ 500,000 บาท ผู้ค้ารายย่อยของลาวจะนำเข้าสินค้าจากไทยในนามของบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้นำเข้าและส่งออก โดยจะเสียค่าธรรมเนียม ให้กับบริษัทดังกล่าว

(2) การค้าขายแดนนอกระบบ เป็นการลักลอบค้าขายโดยอาศัยช่องทางความสะดวกของ ภูมิประเทศ ตามแนวชายแดน ที่ติดกัน โดยไม่ผ่านศุลกากร โดยการค้านอกระบบนี้มีมูลค่าประมาณ ร้อยละ 70 ของการค้าขายแดนโดยรวม

3) ลักษณะของผู้นำเข้า-ส่งออก

ผู้ที่ทำการค้าตามแนวชายแดนไทย-ลาว สามารถทำการค้าขายได้โดยเสรี โดยกรมการค้า ต่างประเทศได้ออกประกาศยกเลิก การจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้ากับลาว ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2540 แล้ว

- นิติบุคคลต้องจดทะเบียนพาณิชย์ที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ หรือสำนักงาน ทะเบียนการค้าจังหวัด

- บุคคลทั่วไป ถ้าเป็นร้านค้าจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ แต่ถ้าเป็นแผงลอยสามารถทำ การค้าขายได้ โดยไม่ต้องจดทะเบียน ซึ่งการซื้อขายแลกเปลี่ยนในแต่ละครั้งจะมีจำนวนไม่มากนัก

4) รูปแบบการชำระเงิน

การค้าตามแนวชายแดนไทย-ลาว พบว่าการซื้อขายสินค้าในปัจจุบันจะชำระด้วยเงินสด หรือวิธีโอนเงินผ่านธนาคาร (Telegraphic Transfer) โดยสกุลเงินที่นิยมนำมาใช้คือเงินสกุลเหรียญ สหรัฐฯ และเงินสกุลบาทของไทย ส่วนสกุลเงินกีบของลาว จะนำมาใช้น้อยมาก เนื่องจากเงินกีบ ของลาวขาดเสถียรภาพ

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้พันธกิจของ AEC โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเจาะจงไปที่ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของไทยโดยการแจกแบบสอบถามจะเน้นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยทำการสำรวจผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่จังหวัดที่มีมูลค่าการค้าระหว่างชายแดนไทยกับประเทศกลุ่มอาเซียนในระดับต้น ๆ โดยใช้แบบสอบถาม โดยเลือกสำรวจผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดตาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศพม่า จำนวน 100 ราย และผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ จังหวัดมุกดาหาร เนื่องจากมีการค้าระหว่างชายแดนกับประเทศลาวจำนวน 100 ราย

3.1.2 เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทฤษฎีมี ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น รายงานการศึกษาวิจัย วารสารธุรกิจ และการเกษตร นิติสารธุรกิจ หนังสือพิมพ์ธุรกิจ หน่วยงานราชการ และข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.3.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) โดยใช้ค่า

ความถี่ (Frequency) ในการศึกษาเพื่อแปลความหมายของข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ โดยใช้สูตร ดังนี้ (อภิรักษ์ จันดาณี. 2538)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P = ร้อยละ หรือ เปอร์เซนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

f = ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

n = จำนวนความถี่ทั้งหมด หรือ จำนวนประชากร

จากนั้นนำมาเปรียบเทียบสัดส่วนค่า ร้อยละ (Percentage) ของลักษณะผู้ประกอบการ

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2544)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ร้อยละ หรือเปอร์เซ็นต์

$\sum x$ = ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้แปลความหมายของข้อมูล โดยใช้สูตร ดังนี้ (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2544)

$$S.D. = \frac{\sqrt{n\sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ระเบียบวิธีวิจัย

1 ระเบียบวิธีวิจัยหลักสำหรับการศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยเอกสารและข้อมูลเชิงพหุมิติต่างๆ ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดการค้าเสรี นอกจากนี้ ยังใช้ระเบียบวิจัยเชิงสำรวจโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนที่มีการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนที่เลือกทำการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์

ผลกระทบ ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดจากการเปิดเสรีแรงงานของไทยกับกลุ่มประชมเศรษฐกิจอาเซียน

2 การวิเคราะห์ลักษณะของผู้ประกอบการว่ามีศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัด จากการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์แบบ SWOT (Strength – Weakness – Opportunities –Threats) เพื่อให้สามารถระบุจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของผู้ประกอบการ SMEs ไทย ประเด็นที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ SWOT ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังนี้ Porter (1990)

- ข้อมูลสถานะการผลิต การจ้างงาน และการค้าของ SMEs เพื่อระบุว่า ลักษณะใดเป็นจุดแข็ง และ ลักษณะใดเป็นจุดอ่อนภายในของ SMEs
 - การวิเคราะห์ลักษณะการค้าระหว่างประเทศ และลักษณะคู่ค้าชายแดนของไทยในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - วิเคราะห์ปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) ความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ SMEs
 - วิเคราะห์ปัจจัยด้านแนวนโยบายหรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยภาครัฐ (Government) แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ 1) แนวนโยบายของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่ทำการค้า และ 2) แนวนโยบายที่ถูกกำหนดโดยกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3 ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลจาก (1) และ (2) เพื่อจัดทำ
- ข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการและ/หรือแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐในการปฏิบัติตามพันธกรณีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี
 - รายงานผลการศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการ SMEs ต่อการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน
ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

4.1 จังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดมุกดาหาร อำเภอเมืองและอำเภอดอนตาล ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีภาวะการค้าชายแดนติดกับประเทศลาว จากการสำรวจผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 100 ราย ผลการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะการประกอบธุรกิจ

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ มี 3 ประเภท ได้แก่ การบริการ, การค้า และการผลิต โดยมีการดำเนินธุรกิจ
ในลักษณะการค้าขาย สินค้าปลีกสินค้าอุปโภค บริโภคมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาคือ
การบริการประเภทร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 32 และการผลิต คิดเป็นร้อยละ 3

สถานะของการประกอบการ พบว่า มากกว่าร้อยละ 69 ประกอบการในสถานะบุคคล
ธรรมดา บุคคล และร้อยละ 31 ประกอบการในสถานะนิติบุคคล ในจำนวนนี้เป็นนิติบุคคล
ประเภทบริษัทร้อยละ 28 และประเภทกลุ่มชุมชนร้อยละ 3

ปีที่เริ่มดำเนินการ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่าปีที่มีการเริ่มดำเนินการอยู่ในช่วง 1-20
ปี โดยพบว่าส่วนใหญ่ปีที่มีการเริ่มดำเนินการอยู่ในช่วงต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาคือ
6-10 ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี และ มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 31, 18, 5 และ 4 ตามลำดับ

จำนวนสาขาของสถานประกอบการ พบว่าสถานประกอบการเป็นส่วนมากร้อยละ 84 ที่
ไม่มีสาขาของสถานประกอบการ มีเพียงร้อยละ 12 ที่มีสาขาของสถานประกอบการ

ทุนจดทะเบียน เงินทุนจดทะเบียนของสถานประกอบการพบว่าส่วนมากมีเงินทุนจด
ทะเบียน ไม่เกิน 1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือเงินทุนจดทะเบียน 1-5 ล้านบาท คิด
เป็น ร้อยละ 6 และพบว่ามีย่อยละ 38 ที่ไม่มีการจดทะเบียนของสถานประกอบการ

สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท ผู้ประกอบการร้อยละ 99 มีคนไทยเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด
และมีเพียงร้อยละ 1 ที่มีต่างชาติร่วมเป็นผู้ถือหุ้นด้วย

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท

ประเภทธุรกิจ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
การบริการ	32	32
การค้า	53	53
การผลิต	3	3
อื่นๆ	12	12
สถานะของการประกอบการ		
บุคคลธรรมดา	69	69
นิติบุคคล	31	31
- บริษัท	28	28
- ห้างหุ้นส่วน	-	-
- อื่นๆ (กลุ่มชุมชน)	3	3
สาขาของสถานประกอบการ		
มี	12	12
ไม่มี	84	84
ปีที่เริ่มดำเนินการ		
ต่ำกว่า 5 ปี	42	42
6-10 ปี	31	31
11-15 ปี	18	18
16-20 ปี	5	5
มากกว่า 20 ปี	4	4
ทุนจดทะเบียน		
ไม่เกิน 1 ล้านบาท	52	52
1-5 ล้านบาท	8	8
มากกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท	2	2
ไม่จดทะเบียน	38	38
สัดส่วนการถือหุ้น		
คนไทย	99	99
ต่างชาติ	1	1

ที่มา : จากการสำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัดส่วนการจำหน่ายสินค้าและบริการพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 84 จัดจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการแก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการร้อยละ 16 ที่มีการจำหน่ายสินค้าไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้ ประเทศที่มีกาสินค้าส่งออกไปขายมากที่สุดคือ ลาว รองลงมาคือ เวียดนาม และจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สัดส่วนการจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการของบริษัท

การจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ภายในประเทศ		
ทั้งหมด	86	86
ต่างประเทศ		
20%	4	4
40%	1	1
50%	3	3
ประเทศที่มีสินค้าส่งออกไปขาย		
ลาว	4	4
เวียดนาม	2	2
จีน	1	1

ที่มา : จากการสำรวจ

การได้รับการรับรองมาตรฐาน พบว่า มีผู้ประกอบการเพียง 9 ราย หรือร้อยละ 9 ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจที่ได้รับมาตรฐานการรับรองจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ มาตรฐาน ISO 2009 มาตรฐานด้านความสะอาด มาตรฐานด้านธุรกิจน่าเชื่อถือ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 4.3 ขณะที่ผู้ประกอบการมากกว่า 91 ราย หรือร้อยละ 91 ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ ไม่ได้รับมาตรฐานใดๆ ในการประกอบธุรกิจ

ตารางที่ 4.3 มาตรฐานที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ

มาตรฐานที่ได้รับ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ISO 2009	1	1
ความสะอาด ปริมาณไม่เอาเปรียบลูกค้า ราคามาตรฐาน	1	1
ธุรกิจน่าเที่ยว พาหนะขนส่งทางบก	1	1
ใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, บุหรี่	1	1
เป็นสินค้าขายตรงอันเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ	1	1
รสชาติอร่อยแบบเกาหลีดั้งเดิม	2	2
สาธารณสุข ตลาดพรเพชร	1	1
องค์การอาหารและยา	1	1
รวม	9	9

ที่มา : จากการสำรวจ

ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงานของบริษัท

การสำรวจการจ้างงานของผู้ประกอบการที่ทำการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำจำนวน 1-5 คน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 12 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำจำนวน 6-10 คน และร้อยละ 2 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำในจำนวน มากกว่า 10 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดมีการจ้างแรงงานต่างชาติ โดยแรงงานต่างชาติทั้งหมดที่จ้างมีสัญชาติลาว ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การจ้างงานของบริษัท

การจ้างงานของบริษัท	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ลูกจ้างประจำ		
1-5 คน	86	86
6-10 คน	12	12
มากกว่า 10 คน	2	2
การจ้างแรงงานต่างชาติ	ราย	ร้อยละ
มี	99	99
ไม่มี	1	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สัญชาติแรงงานต่างด้าว	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
พม่า	-	-
เวียดนาม	-	-
ลาว	99	99

ที่มา : จากการสำรวจ

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของบริษัท พบว่า ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อวันต่ำที่สุด คือ 100 บาทต่อวัน และสูงสุด คือ 400 บาทต่อวัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าจ้างขั้นต่ำต่อวันจำนวนมากที่สุด คือ 200 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมา คือ 300 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 20 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาทต่อวัน)

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาท/วัน)	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
100	2	2
130	1	1
150	7	7
160	1	1
161	1	1
180	6	6
190	1	1
200	32	32
220	1	1
230	5	5
250	12	12
258	1	1
260	1	1
280	5	5
300	20	20
350	1	1
400	3	3
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83 จะกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติไม่แตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17 ระบุว่ามีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ โดยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 12 กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยสูงกว่าแรงงานต่างชาติที่ 50 บาทต่อวัน ร้อยละ 3 ค่าจ้างแรงงานไทยต่ำกว่าแรงงานต่างชาติที่ 100 บาทต่อวัน และร้อยละ 1 ที่มีค่าจ้างแรงงานไทยต่ำกว่าแรงงานต่างชาติที่ 150 และ 160 บาทต่อวัน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4-6

ทั้งนี้ สาเหตุที่มีการค่าจ้างแตกต่างกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ เนื่องจาก 1) ความรู้ความสามารถในการทำงานของแรงงานไทย 2) แรงงานไทยทำงานได้ดีกว่าแรงงานต่างชาติ 3) แรงงานต่างชาติไม่มีวุฒิการศึกษาหรือมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าตำแหน่ง 4) เศรษฐกิจของประเทศไทยดีกว่าประเทศต้นกำเนิดของแรงงานต่างชาติ (ลาว) ทำให้การดำเนินชีวิตค่าใช้จ่ายคนไทยสูงกว่า จึงต้องจ้างแรงงานไทยในค่าจ้างที่สูงกว่า และ 5) แรงงานต่างชาติที่รับเข้าทำงานส่วนใหญ่จะพักอาศัยด้วย จึงต้องให้ค่าจ้างที่ต่ำกว่า

ตารางที่ 4.6 ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ

ค่าจ้างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ไม่แตกต่าง	83	83
แตกต่าง	17	17
รวม	100	100
ความแตกต่างค่าจ้างแรงงานไทยกับต่างชาติ		
50 บาทต่อวัน	12	12
100 บาทต่อวัน	3	3
150 บาทต่อวัน	1	1
160 บาทต่อวัน	1	1
รวม	17	17

ที่มา : จากการสำรวจ

คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 99 ชอบแรงงานที่มีคุณสมบัติด้านมีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นอย่างมาก ขณะที่คุณสมบัติของแรงงานด้านอื่นๆ ได้แก่ เป็นเพศหญิง, จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพ (ปวช ปวส) มีประสบการณ์/การฝึกอบรมการทำงาน และมีอายุอยู่ในวัยทำงาน ก็เป็นคุณสมบัติที่กลุ่มตัวอย่างชอบแรงงานที่มีคุณสมบัติเหล่านี้ โดยอายุในวัยทำงานที่ผู้ประกอบการต้องการมากที่สุด คือ แรงงานที่มีอายุ 18 ปี รองลงมา คือ แรงงานที่มีอายุ 20 ปี ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ

คุณสมบัติของแรงงาน	ชอบ (ร้อยละ)	ไม่ชอบ (ร้อยละ)
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	99	1
เพศหญิง	91	9
จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพ(ปวช ปวส)	91	9
มีประสบการณ์/การฝึกอบรมการทำงาน	92	8
อายุแรงงานอยู่ในวัยทำงาน	92	8
อายุแรงงานอยู่ในวัยทำงาน (ปี)	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
16	2	2
18	60	60
20	24	24
21	1	1
22	3	3
25	1	1
30	1	1
ไม่ชอบ	8	8
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32 ระบุว่าแรงงานไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการทำงานที่สอดคล้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68 เห็นว่า จำเป็นที่แรงงานจะต้องมีทักษะทักษะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ โดยทักษะของแรงงานที่กลุ่มตัวอย่างชอบที่สำคัญ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ได้แก่ ทักษะเฉพาะด้านเทคนิคที่จำเป็นในการทำงาน ทักษะด้าน

ภาษาของประเทศกลุ่ม AEC ทักษะด้านการอยู่ร่วมวัฒนธรรม ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ

ทักษะในการทำงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ไม่มี	32	32
มี	68	68
มีทักษะในการทำงานในด้าน	ชอบ (ร้อยละ)	ไม่ชอบ (ร้อยละ)
ทักษะด้านภาษาอังกฤษ	63	37
ทักษะด้านภาษาของประเทศกลุ่ม AEC	66	34
ทักษะเฉพาะด้านเทคนิคที่จำเป็นในการทำงาน	73	27
ทักษะด้านการอยู่ร่วมวัฒนธรรม	66	34
ทักษะด้านคอมพิวเตอร์	65	35

ที่มา : จากการสำรวจ

4.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน

การสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 61 ทราบว่าจะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ขณะที่ร้อยละ 39 ไม่ทราบว่า จะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลที่สำคัญที่กลุ่มตัวอย่างทราบว่าจะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 คือ จากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 68 และทราบจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่ เอกสารของราชการ หนังสือพิมพ์ และเอกสารของภาคเอกชน และสมาคมการค้าของจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 7 ร้อยละ 3 และร้อยละ 1 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การรับรู้ข้อมูล และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน

การรับรู้ว่าประเทศสมาชิก AEC จะเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ไม่ทราบ	39	39
ทราบ	61	61
รวม	100	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แหล่งข้อมูลที่ทราบข้อมูล	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
โทรทัศน์	50	50
หนังสือพิมพ์	3	3
เอกสารของราชการ	7	7
เอกสารของภาคเอกชน สมาคมการค้า	1	1
รวม	61	61

ที่มา : จากการสำรวจ

การสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 43 ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ร้อยละ 16 ที่ระบุว่า ค่อนข้างเข้าใจ และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใจ และไม่ค่อยเข้าใจ มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 14 มีเพียงร้อยละ 11 ของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นอย่างดี ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
เข้าใจเป็นอย่างดี	11	11
เข้าใจ	14	14
ค่อนข้างเข้าใจ	16	16
ไม่ค่อยเข้าใจ	14	14
ไม่เข้าใจ	43	43
อื่น ๆ	2	2
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

แรงงานต่างชาติที่จะเคลื่อนย้ายมาทำงานในประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง คิดว่า แรงงานต่างชาติที่คาดว่าจะเข้ามาในประเทศไทย 3 อันดับแรก คือ ลาว, เวียดนาม และพม่า โดยมากกว่าร้อยละ 30 คิดว่าแรงงานสัญชาติลาวจะเข้ามาในประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง ขณะที่การเคลื่อนย้ายแรงงานไทยไปยังประเทศในกลุ่มสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ สิงคโปร์ รองลงมาคือ มาเลเซีย และเวียดนาม อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 48 ยังคิดว่าแรงงานไทยน่าจะเคลื่อนย้ายไปยังประเทศนอกกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศในตะวันออกกลางเนื่องจากมีค่าตอบแทนที่สูงกว่า ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างชาติมายังประเทศไทย

แรงงานต่างชาติที่จะเคลื่อนย้ายมาทำงาน ในประเทศไทย (อันดับ)	ประเทศ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
1	ลาว	30	30
2	เวียดนาม	27	27
3	พม่า	23	23
4	อื่นๆ	20	20
แรงงานไทยจะเคลื่อนย้ายไปทำงาน ในประเทศ (อันดับ)	ประเทศ	ความถี่	ร้อยละ
1	สิงคโปร์	20	20
2	มาเลเซีย	18	18
3	เวียดนาม	14	14
4	อื่นๆ	48	48

ที่มา : จากการสำรวจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 25 คิดว่า ความคาดหวังผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน ร้อยละ 23 คิดว่า ความต้องการมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ ทำให้แรงงานตัดสินใจเคลื่อนย้ายไปทำงานต่างประเทศ ร้อยละ 21 คิดว่า แรงงานเคลื่อนย้าย เนื่องจากต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่จากต่างประเทศ ร้อยละ 18 คิดว่า แรงงานเคลื่อนย้าย โดยพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ต้องการไปทำงาน และร้อยละ 13 คิดว่า แรงงาน

เคลื่อนย้าย เนื่องจากตำแหน่งงานในประเทศมีไม่เพียงพอ จึงต้องเคลื่อนย้ายไปหางานทำในประเทศอื่น ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน

อันดับ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
1	ต้องการมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ	23	23
2	คาดหวังผลตอบแทนที่ดีกว่าการทำงานที่ด้อยขึ้น	25	25
3	ต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่จากต่างประเทศ	21	21
4	ตำแหน่งงานว่างในประเทศมีไม่เพียงพอ	13	13
5	สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ไปทำงาน	18	18
รวม		100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4.1.3 ทิศนคติต่อการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อธุรกิจของท่าน

การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังแสดงในตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง

- ร้อยละ 35 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและลบจากการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน เนื่องจาก จะเป็นการขยายโอกาสทางการค้า มีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น และทำให้ธุรกิจได้กำไร
- ร้อยละ 25 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานลาวได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนค่าจ้างแรงงานของผู้ประกอบการถูกลง รวมทั้งธุรกิจอาจได้ลูกค้าที่เป็นต่างชาติมากขึ้น และส่งผลให้ธุรกิจมีกำไรที่เพิ่มขึ้น
- ร้อยละ 22 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับผลกระทบในด้านลบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เนื่องจาก จะต้องปรับค่าจ้างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการ แรงงานต่างชาติจะเข้ามาแย่งงานแรงงานไทย และมีปัญหาเรื่องค่าแรง
- ร้อยละ 18 มีความเห็นว่า ธุรกิจไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบัน ธุรกิจที่ทำก็ไม่ได้มีปัญหาการจ้างแรงงานส่วนใหญ่จ้างแรงงานไทย และไม่ทราบว่าจะข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 การเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่อการ
ดำเนินการธุรกิจ

ผลต่อการดำเนินการธุรกิจ	ร้อยละ	เหตุผล
ได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี	25	- จ้างแรงงานลาวได้มากขึ้น - ค่าแรงงานต่างชาติถูก - มีลูกค้าต่างประเทศเพิ่มมากยิ่งขึ้น - ธุรกิจอาจมีกำไรเพิ่มขึ้น
ได้รับผลกระทบในด้านลบ	22	- ค่าจ้างของแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติที่แตกต่างกัน จะต้องปรับและเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการ - แรงงานต่างชาติแย่งงานแรงงานไทย - การเปิดเสรีจะทำให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้น - มีปัญหาเรื่องค่าแรง
ได้รับผลกระทบในด้านบวกและลบ	35	- การเปิดสัมคมการค้าขยายโอกาสทางการค้า - อาจมีผลกระทบบ้างแต่ก็พอมีกำไรในธุรกิจ - ได้แรงงานเพิ่มขึ้น
ไม่ได้รับผลกระทบ	18	- ธุรกิจที่ทำก็ไม่ได้มีปัญหาด้านแรงงาน - ไม่ทราบว่ามีข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรี - เป็นธุรกิจขนาดย่อมไม่ได้ใช้แรงงานจำนวนมาก ส่วนใหญ่จ้างแรงงานไทย

ที่มา : จากการสำรวจ

ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานจะมีผลทำให้ธุรกิจจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28 คิดว่า จะต้องปรับปรุงสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น ร้อยละ 21 คิดว่าผู้ประกอบการจะต้องแข่งขันกันจ้างงานสูงขึ้น ร้อยละ 13 คิดว่า จะต้องปรับลดการใช้แรงงานคน และใช้เครื่องจักรเข้ามาทดแทนมากขึ้น ร้อยละ 10 คิดว่า ธุรกิจอาจจะต้องจ้างแรงงานด้วยค่าจ้างที่สูงขึ้น หรือต่ำลง ร้อยละ 7 คิดว่า ธุรกิจอาจจะขาดแคลนแรงงาน และร้อยละ 3 คิดว่า หากค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น อาจจะเคลื่อนย้ายการผลิตไปประเทศที่มีต้นทุนค่าแรงต่ำกว่า ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน

ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
จะต้องปรับปรุงสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น	28	28
มีการแข่งขันกันจ้างแรงงานสูง	21	21
ลดการใช้คนงาน และใช้เครื่องจักรอัตโนมัติมากขึ้น	13	13
วางแผนที่จะลงทุนในต่างประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่า	3	3
ขาดแคลนแรงงาน	7	7
ต้นทุนค่าจ้างสูงขึ้น หรือ ต่ำลง	10	10
ไม่มีผลกระทบ	18	18
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

การสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใน 6 ประเด็น จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิต/บริการให้ได้รับมาตรฐาน มีค่ามากที่สุด คือ 3.37 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.269 รองลงมาคือ ด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับการปรับสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.184 และการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.351 ดังแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การปรับปรุงการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
1.ลดการจ้างงาน และการลงทุนในเครื่องจักรใหม่	2.81	1.293
2.การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	3.15	1.351
3.เพิ่มค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้น	3.01	1.243
4.ปรับสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น	3.25	1.184
5.ลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า	2.96	1.271
6.ปรับปรุงกระบวนการผลิต/บริการให้ได้รับมาตรฐาน	3.37	1.269

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.16 ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของไทย หากมีการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.582 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยมีมาตรการในการควบคุมการเข้าออกแรงงานที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ 2.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.779 รองลงมา คือ ด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์ บรูไน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.655 และความคิดเห็นเกี่ยวกับ แรงงานไทยมีทักษะ สามารถแข่งขันและปรับตัวต่อการเปิดเสรีได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.413

ตารางที่ 4.16 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความคิดเห็น
1 ไทยมีมาตรการในการควบคุมการเข้าออกแรงงานที่มีประสิทธิภาพ	2.17	.779	ไม่เห็นด้วย
2 ประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์ บรูไน	2.07	.655	ไม่เห็นด้วย
3 ธุรกิจ SMEs ของไทยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาในระบบการผลิตแทนแรงงานมากขึ้น จึงทำให้ปรับตัวได้	1.95	.479	ไม่เห็นด้วย
4 แรงงานไทยมีทักษะ สามารถแข่งขันและปรับตัวต่อการเปิดเสรีได้	1.97	.413	ไม่เห็นด้วย
ภาพรวม	2.04	0.582	ไม่เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.17 ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของไทย หากมีการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ

ไม่เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.712 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่แรงงานไทยขาดทักษะภาษาอังกฤษ ทำให้เป็นจุดอ่อนในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.797 รองลงมาคือ ด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน(เช่น พม่า กัมพูชา ลาว) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.798 และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ไทยขาดการควบคุมมาตรฐานในการประกอบอาชีพของคนต่างชาติทำให้อาจเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค หรือผู้รับบริการ ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.744

ตารางที่ 4.17 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความคิดเห็น
1 ไทยขาดการควบคุมมาตรฐานในการประกอบอาชีพของคนต่างชาติทำให้อาจเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค หรือผู้รับบริการได้	2.46	.744	ไม่เห็นด้วย
2 ไทยยังขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีให้กับผู้ประกอบการ	2.42	.755	ไม่เห็นด้วย
3 ธุรกิจไทยยังไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้แรงงานไทยขาดการพัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์	2.36	.612	ไม่เห็นด้วย
4 ธุรกิจ SMEs ของไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่า จะมีการเปิดเสรีแรงงาน ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมเพื่อรับความเปลี่ยนแปลง	2.27	.664	ไม่เห็นด้วย
5 ค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน (เช่น พม่า กัมพูชา ลาว)	2.49	.798	ไม่เห็นด้วย
6 แรงงานไทยขาดทักษะภาษาอังกฤษ ทำให้เป็นจุดอ่อนในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ	2.52	.797	เห็นด้วย
7 แรงงานไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่า จะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมในการรับความเปลี่ยนแปลง	2.16	.615	ไม่เห็นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความ คิดเห็น
ภาพรวม	2.38	0.712	ไม่เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.723 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงงานไทยอาจถูกแย่งงานจากต่างชาติที่มีทักษะความรู้ความสามารถใกล้เคียง แต่มีค่าจ้างต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ 2.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.841 รองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างเสรี อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.751

ตารางที่ 4.18 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความ คิดเห็น
1 คนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างเสรี อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย	2.61	.751	เห็นด้วย
2 ธุรกิจ SMEs ของประเทศไทยอาจมีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงขึ้น	2.45	.642	ไม่เห็นด้วย
3 การใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานอาจทำให้แรงงานไทยไม่สามารถแข่งขันได้	2.46	.658	ไม่เห็นด้วย
4 แรงงานไทยอาจถูกแย่งงานจากต่างชาติที่มีทักษะความรู้ความสามารถใกล้เคียง แต่มีค่าจ้างต่ำกว่า	2.80	.841	เห็นด้วย
ภาพรวม	2.58	0.723	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.756 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงงานไทยมีโอกาสนในการพัฒนาภาษาอังกฤษ และภาษาของต่างประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จกการที่ได้ทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.867 รองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีแรงงานทำให้มีการแข่งขันมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานอาจจะถูกลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.730

ตารางที่ 4.19 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความคิดเห็น
1 การเปิดเสรีแรงงานทำให้มีการแข่งขันมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานอาจจะถูกลง	2.55	.730	เห็นด้วย
2 การเปิดเสรีแรงงานทำให้ผู้ประกอบการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง	2.40	.696	ไม่เห็นด้วย
3 แรงงานไทยจะมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองมากขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น	2.46	.731	ไม่เห็นด้วย
4 แรงงานไทยมีโอกาสนในการพัฒนาภาษาอังกฤษ และภาษาของต่างประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จกการที่ได้ทำงานร่วมกัน	2.66	.867	เห็นด้วย
ภาพรวม	2.52	0.756	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2 จังหวัดตาก

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการ SMEs ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีภาวะการค้าชายแดนติดกับประเทศพม่า จากการสำรวจผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 100 ราย ผลการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ลักษณะการประกอบธุรกิจ

ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างธุรกิจที่ทำการสำรวจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทธุรกิจ การสำรวจประเภทธุรกิจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำธุรกิจการผลิต คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมาคือ ธุรกิจการค้า คิดเป็นร้อยละ 27 โดยธุรกิจบริการมีเพียง ร้อยละ 1

สถานะของการประกอบการ พบว่า พบว่าสถานประกอบการประเภทบุคคลธรรมดา มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75 และนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 25 โดยนิติบุคคลที่ได้แยกย่อยเป็น 3 รูปแบบ พบว่า สถานประกอบการนิติบุคคลห้างหุ้นส่วนมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13 รองลงมาคือ กลุ่มชุมชน ร้อยละ 7 และบริษัทจำกัด ร้อยละ 5

ปีที่เริ่มดำเนินการ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่าส่วนใหญ่ปีที่มีการเริ่มดำเนินการอยู่ในช่วงระยะเวลา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมา คือ เปิดดำเนินการในช่วงระยะเวลา 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และเปิดดำเนินการมาแล้วมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ

จำนวนสาขาของสถานประกอบการ พบว่าสถานประกอบการเป็นส่วนมากร้อยละ 97 ที่ไม่มีสาขาของสถานประกอบการ มีเพียงร้อยละ 3 ที่มีสาขาของสถานประกอบการ

ทุนจดทะเบียน เงินทุนจดทะเบียนของสถานประกอบการพบว่ามากกว่าร้อยละ 84 มีเงินทุนจดทะเบียน จำนวน 1-5 ล้านบาท และร้อยละ 10 มีเงินทุนจดทะเบียน ไม่เกิน 1 ล้านบาท และร้อยละ 6 มีเงินทุนจดทะเบียนมากกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท

สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท ผู้ประกอบการร้อยละ 100 มีคนไทยเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด

ตารางที่ 4.20 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท

ประเภทธุรกิจ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
การบริการ	1	1
การค้า	27	27
การผลิต	72	72
อื่นๆ		
สถานะของการประกอบการ		
บุคคลธรรมดา	75	75
นิติบุคคล	25	25
- บริษัท	5	5
- ห้างหุ้นส่วน	13	13
- อื่นๆ (กลุ่มชุมชน)	7	7

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สาขาของสถานประกอบการ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
มี	3	1
ไม่มี	97	97
ปีที่เริ่มดำเนินการ		
ต่ำกว่า 5 ปี		
6-10 ปี	9	9
11-15 ปี	43	43
16-20 ปี	25	25
มากกว่า 20 ปี	23	23
ทุนจดทะเบียน		
ไม่เกิน 1 ล้านบาท	10	10
1-5 ล้านบาท	84	84
มากกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท	6	6
สัดส่วนการถือหุ้น		
คนไทย	100	100
ต่างชาติ	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.21 แสดงสัดส่วนการจำหน่ายสินค้าและหรือการให้บริการ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 84 จัดจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการแก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการร้อยละ 16 ที่มีการจำหน่ายสินค้าไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้ ประเทศที่มีการสินค้าส่งออกไปขายมากที่สุดคือ จีน รองลงมาคือ ไต้หวัน และญี่ปุ่น

ตารางที่ 4.21 สัดส่วนการจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการของบริษัท

การจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ภายในประเทศ		
ทั้งหมด	84	84
ต่างประเทศ		
20%	12	12
40%	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

การจำหน่ายสินค้า และหรือการให้บริการ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ต่างประเทศ		
50%	3	3
ประเทศที่มีสินค้าส่งออกไปขาย		
จีน	10	10
ไต้หวัน	5	5
ญี่ปุ่น	1	1

ที่มา : จากการสำรวจ

การได้รับการรับรองมาตรฐาน พบว่าร้อยละ 72 มีการได้รับรองมาตรฐานต่างๆ และมีร้อยละ 28 ที่ไม่ได้รับมาตรฐานใดๆ โดยมาตรการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ คือ OTOP และ OPC โดยร้อยละ 40 ได้รับรองมาตรฐาน OPC ระดับ 4 ดาว รองลงมาคือมาตรฐาน OPC ระดับ 3 ดาว, OTOP และอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 มาตรฐานที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ

มาตรฐานที่ได้รับ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
OPC	4	4
OPC ระดับ 2 ดาว	2	2
OPC ระดับ 3 ดาว	8	8
OPC ระดับ 4 ดาว	40	40
OPC ระดับ 5 ดาว	4	4
OTOP	13	13
OTOP ระดับ 5 ดาว	1	1
รวม	9	9

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงานของบริษัท

การสำรวจการจ้างงานของผู้ประกอบการที่ทำการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำจำนวน 6-10 คน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำจำนวน 10-15 คน และร้อยละ 21 มีการจ้างงานลูกจ้างประจำในจำนวน 1-5 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 89 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดมีการจ้างแรงงานต่างชาติ มากกว่าร้อยละ 54 จ้างแรงงานต่างชาติระหว่าง 1-5 คน โดยแรงงานต่างชาติทั้งหมดที่จ้างมีสัญชาติพม่า ดังแสดงในตารางที่ 4.23 โดยสาเหตุที่มีการจ้างแรงงานต่างชาติ เนื่องจากมีค่าจ้างถูก แรงงานต่างชาติมีความขยันในการทำงาน ขณะเดียวกันก็มีความขาดแคลนแรงงาน และแรงงานต่างชาติและแรงงานไทยมีความตั้งใจในการทำงานเท่าๆ กัน

ตารางที่ 4.23 การจ้างงานของบริษัท

การจ้างงานของบริษัท	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ลูกจ้างประจำ		
1-5 คน	21	21
6-10 คน	42	42
10-15 คน	23	23
16-20 คน	8	8
มากกว่า 20 คน	6	6
การจ้างแรงงานต่างชาติ	ราย	ร้อยละ
มี	89	89
ไม่มี	11	11
จำนวนการจ้างแรงงานต่างชาติ		
1-5 คน	54	54
6-10 คน	27	27
มากกว่า 10 คน	8	8

ที่มา : จากการสำรวจ

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของบริษัท พบว่า ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อวันต่ำที่สุด คือ 100 บาทต่อวัน และสูงสุด คือ 300 บาทต่อวัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าจ้างขั้นต่ำต่อวันจำนวนมากที่สุด คือ 150 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ 100 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 25 ดังแสดงในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาทต่อวัน)

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาท/วัน)	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
100	25	25
120	7	7
130	4	4
135	1	1
150	34	34
160	1	1
170	3	3
180	4	4
200	15	15
250	5	5
300	1	1
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 92 จะกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติแตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8 ระบุว่ามีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกันระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ โดยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 72 กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยสูงกว่าแรงงานต่างชาติที่ 50 บาทต่อวัน ร้อยละ 11 ค่าจ้างแรงงานไทยต่างจากแรงงานต่างชาติที่ 51-100 บาทต่อวัน และร้อยละ 8 ที่มีค่าจ้างแรงงานไทยต่างจากแรงงานต่างชาติที่ 201-250 บาทต่อวัน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4-25

ทั้งนี้ สาเหตุที่ค่าจ้างแตกต่างกัน เนื่องจากแรงงานไทยมีความชำนาญในด้านการทำมากกว่า มีความชำนาญ, วุฒิ, การสื่อสารที่ต่างกัน มีด้านทักษะ วุฒิการศึกษา การสื่อสารที่สามารถเข้าใจได้มากกว่า ในขณะที่เดียวกันแรงงานไทยจะต้องเสียภาษี ในขณะที่แรงงานต่างชาติไม่เสียภาษี

ตารางที่ 4.25 ค่าจ้างขั้นต่ำระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ

ค่าจ้างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
แตกต่าง	92	92
ไม่แตกต่าง	8	8
รวม	100	100

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ความแตกต่างค่าจ้างแรงงานไทยกับต่างชาติ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
50	72	72
51-100	11	11
151-200	1	1
201-250	8	8
รวม	92	92

ที่มา : จากการสำรวจ

คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 100 ชอบแรงงานที่มีคุณสมบัติด้านมีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นอย่างมาก ขณะที่คุณสมบัติของแรงงานด้านอื่นๆ ได้แก่ เป็นเพศหญิง, จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพ (ปวช, ปวส) มีประสบการณ์/การฝึกอบรมการทำงาน และมีอายุอยู่ในวัยทำงาน ก็เป็นคุณสมบัติที่กลุ่มตัวอย่างชอบแรงงานที่มีคุณสมบัติเหล่านี้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 คุณสมบัติของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ

คุณสมบัติของแรงงาน	ชอบ (ร้อยละ)	ไม่ชอบ (ร้อยละ)
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	100	-
เพศหญิง	98	2
จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพ (ปวช, ปวส)	82	18
มีประสบการณ์/การฝึกอบรมการทำงาน	96	4
อยู่ในวัยทำงาน	99	1

ที่มา : จากการสำรวจ

ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95 ระบุว่าแรงงานไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการทำงานที่สอดคล้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 5 เห็นว่า จำเป็นที่แรงงานจะต้องมีทักษะทักษะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ โดยทักษะของแรงงานที่กลุ่มตัวอย่างชอบที่สำคัญเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ได้แก่ ทักษะด้านการอยู่ร่วมวัฒนธรรม ทักษะด้านภาษาอังกฤษ และ ทักษะด้านภาษาของประเทศกลุ่ม AEC ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ทักษะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินธุรกิจ

ทักษะในการทำงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ไม่มี	95	95
มี	5	5
มีทักษะในการทำงานในด้าน	ชอบ (ร้อยละ)	ไม่ชอบ (ร้อยละ)
ทักษะด้านภาษาอังกฤษ	94	6
ทักษะด้านภาษาของประเทศกลุ่ม AEC	92	8
ทักษะเฉพาะด้านเทคนิคที่จำเป็นในการทำงาน	91	9
ทักษะด้านการอยู่ร่วมวัฒนธรรม	95	5
ทักษะด้านคอมพิวเตอร์	83	17

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน

การสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 53 ทราบว่าจะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ขณะร้อยละ 47 ไม่ทราบว่า จะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลที่สำคัญที่กลุ่มตัวอย่างทราบว่าจะมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 คือ ทราบจากการเข้าร่วมประชุม สัมมนา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือ ทราบจากประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 17 และทราบจากเอกสารของภาคเอกชน สมาคมการค้า คิดเป็นร้อยละ 10 ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 การรับรู้ข้อมูล และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียนจะเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน

การรับรู้ว่าประเทศสมาชิก ABC จะเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
ไม่ทราบ	47	47
ทราบ	53	53
รวม	100	100
แหล่งข้อมูลที่ทราบข้อมูล	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
โทรทัศน์	17	17
หนังสือพิมพ์	2	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

แหล่งข้อมูลที่ทราบข้อมูล	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
เอกสารของราชการ	1	1
เอกสารของภาคเอกชน สมาคมการค้า	10	10
จากการเข้าร่วมประชุม สัมมนา	20	20
อื่นๆ	3	3

ที่มา : จากการสำรวจ

การสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยที่ร้อยละ 48 ไม่ค่อยเข้าใจ และ ร้อยละ 15 ที่ระบุว่า ไม่เข้าใจ มีเพียงร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นอย่างดี ดังแสดงในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
เข้าใจเป็นอย่างดี	5	5
เข้าใจ	18	18
ค่อนข้างเข้าใจ	14	14
ไม่เข้าใจ	15	15
ไม่ค่อยเข้าใจ	48	48
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

แรงงานต่างชาติที่จะเคลื่อนย้ายมาทำงานในประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง คิดว่า แรงงานต่างชาติที่คาดว่าจะเข้ามาในประเทศไทย 3 อันดับแรก คือ พม่า, เวียดนาม และ กัมพูชา โดยมากกว่าร้อยละ 97 คิดว่าแรงงานสัญชาติพม่าจะเข้ามาในประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง ขณะที่การเคลื่อนย้ายแรงงานไทยไปยังประเทศในกลุ่มสมาชิก

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ สิงคโปร์ รองลงมาคือ บรูไน และมาเลเซีย ดังแสดงในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างชาติมายังประเทศไทย

แรงงานต่างชาติที่จะเคลื่อนย้ายมาทำงานในประเทศไทย (อันดับ)	ประเทศ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
1	พม่า	97	97
2	ลาว	2	2
3	กัมพูชา	1	1
แรงงานไทยจะเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศ (อันดับ)	ประเทศ	ความถี่	ร้อยละ
1	สิงคโปร์	67	67
2	บรูไน	22	22
3	มาเลเซีย	11	11

ที่มา : จากการสำรวจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 52 คิดว่า คาดหวังผลตอบแทนการทำงานที่ดีกว่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน รองลงมาคือสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่จะไปทำงาน (ร้อยละ 31) และต้องการประสบการณ์ทำงานในต่างประเทศ (ร้อยละ 17) ดังแสดงในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายของแรงงาน

อันดับ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
1	คาดหวังผลตอบแทนการทำงานที่ดีกว่า	52	52
2	สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่จะไปทำงาน	31	31
3	ต้องการประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ	17	17
รวม		100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.3 ทักษะที่ต้องการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อธุรกิจของท่าน

การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังแสดงในตารางที่ 4.33 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง

- ร้อยละ 36 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เนื่องจาก- การจ้างงานของแรงงานถูกกว่า และมีแรงงานที่เพิ่มขึ้น
- ร้อยละ 28 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับผลกระทบในด้านบวกและลบ เนื่องจากมีแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างถูก ขณะที่การสื่อสารกับแรงงานต่างชาติยังไม่ดีพอ และประสบการณ์ของแรงงานต่างชาติที่น้อย
- ร้อยละ 18 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะได้รับผลกระทบในด้านลบเนื่องจากการขยายแรงงานอาจเกิดการแย่งงานกัน แรงงานไทยออกไปทำงานประเทศอื่นทำให้ขาดแคลนแรงงานหรือค่าจ้างอาจจะสูงขึ้น จะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นหากมีการจ้างแรงงานต่างชาติ และแรงงานอาจจะเรียกร้องค่าแรงหรือสวัสดิการเพิ่มขึ้น
- ร้อยละ 18 มีความเห็นว่า ธุรกิจจะไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากธุรกิจมีความมั่นคงและการจ้างแรงงานที่เพียงพอ และเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่ไม่มีการจ้างงานจำนวนมาก

ตารางที่ 4.32 การเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่อการดำเนินการธุรกิจ

ผลต่อการดำเนินการธุรกิจ	ร้อยละ	เหตุผล
ได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี	36	- การจ้างงานของแรงงานถูกกว่า - มีแรงงานที่เพิ่มขึ้น
ได้รับผลกระทบในด้านลบ	18	- การขยายแรงงานอาจเกิดการแย่งงานกัน - ขาดแคลนแรงงานหรือค่าจ้างอาจจะสูงขึ้น - ต้องเสียภาษี - แรงงานอาจจะเรียกร้องค่าแรงหรือสวัสดิการเพิ่ม - อาจจะได้แรงงานที่มีฝีมือเพิ่มขึ้น
ได้รับผลกระทบในด้านบวกและลบ	28	-- ค่าจ้างถูก, การสื่อสารยังไม่ดี - มีแรงงานเพิ่ม, ประสบการณ์ของแรงงานต่างชาติที่น้อย

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ผลต่อการดำเนินการธุรกิจ	ร้อยละ	เหตุผล
ไม่ได้รับผลกระทบ	18	- ธุรกิจมีความมั่นคงและการจ้างแรงงานที่เพียงพอ - ธุรกิจเราเป็นธุรกิจเล็กๆคงไม่ได้รับผลกระทบ

ที่มา : จากการสำรวจ

ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานจะมีผลทำให้ธุรกิจจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31 คิดว่าจะต้องมีการแข่งขันการจ้างงานสูง ร้อยละ 26 คิดว่า จะต้องปรับปรุงสวัสดิการให้ดีขึ้น ร้อยละ 22 คิดว่าต้นทุนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น หรือต่ำลง ร้อยละ 18 คิดว่า ธุรกิจอาจจะขาดแคลนแรงงาน และร้อยละ 2 คิดว่า ลดการใช้คนงาน และใช้เครื่องจักรมากขึ้น และร้อยละ 1 คิดว่าจะวางแผนไปลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ ดังแสดงใน ตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 ผลกระทบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน

ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ
มีการแข่งขันการจ้างงานสูง	31	31
ปรับปรุงสวัสดิการให้ดีขึ้น	26	26
ต้นทุนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น หรือต่ำลง	22	22
ขาดแคลนแรงงาน	18	18
ลดการใช้คนงาน และใช้เครื่องจักรมากขึ้น	2	2
วางแผนที่จะไปลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ	1	1
รวม	100	100

ที่มา : จากการสำรวจ

การสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใน 6 ประเด็น จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิต/บริการให้ได้รับมาตรฐาน มีค่ามากที่สุด คือ 4.46 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.558 รองลงมาคือ ด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับการปรับสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.557 และการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.603 ดังแสดงในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 การปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานของกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
1.ลดการจ้างงาน และการลงทุนในเครื่องจักรใหม่	3.56	.538
2.การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	4.14	.603
3.เพิ่มค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้น	3.88	.608
4.ปรับสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น	4.18	.557
5.ลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า	3.91	.588
6.ปรับปรุงกระบวนการผลิต/บริการให้ได้รับมาตรฐาน	4.46	.558

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.35 ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของไทย หากมีการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.308 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์ บรูไน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.473 รองลงมาคือ ด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับธุรกิจ SMEs ของไทยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาในระบบการผลิตแทนแรงงานมากขึ้นจึงทำให้ปรับตัวได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.278 และความคิดเห็นเกี่ยวกับ แรงงานไทยมีทักษะ สามารถแข่งขันและปรับตัวต่อการเปิดเสรีได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.141

ตารางที่ 4.35 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับ ความ คิดเห็น
1 ไทยมีมาตรการในการควบคุมการเข้าออก แรงงานที่มีประสิทธิภาพ	2.92	.339	เห็นด้วย
2 ประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์ บรูไน	3.67	.473	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3 ธุรกิจ SMEs ของไทยมีการใช้เทคโนโลยีเข้า มาในระบบการผลิตแทนแรงงานมากขึ้นจึงทำ ให้ปรับตัวได้	3.06	.278	เห็นด้วย
4 แรงงานไทยมีทักษะ สามารถแข่งขันและ ปรับตัวต่อการเปิดเสรีได้	3.02	.141	เห็นด้วย
ภาพรวม	3.17	0.308	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.36 ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของ
ไทย หากมีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของประเทศไทย
หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ
เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.421 เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน(เช่น พม่า กัมพูชา
ลาว) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .506 รองลงมาคือ ด้านความ
คิดเห็นเกี่ยวกับธุรกิจไทยยังไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทำ
ให้แรงงานไทยขาดการพัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.449 และความคิดเห็นเกี่ยวกับ แรงงานไทยขาดทักษะ
ภาษาอังกฤษ ทำให้เป็นจุดอ่อนในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .383

ตารางที่ 4.36 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับ ความ คิดเห็น
1 ไทยขาดการควบคุมมาตรฐานในการประกอบอาชีพ ของคนต่างชาติทำให้อาจเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค หรือผู้รับบริการได้	2.42	.554	ไม่เห็น ด้วย
2 ไทยยังขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย แรงงานเสรีให้กับผู้ประกอบการ	3.04	.281	เห็นด้วย
3 ธุรกิจไทยยังไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและ อบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้แรงงานไทยขาดการ พัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สิงคโปร์	3.20	.449	เห็นด้วย
4 ธุรกิจ SMEs ของไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าจะมีการ เปิดเสรีแรงงาน ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมเพื่อรับความ เปลี่ยนแปลง	3.11	.399	เห็นด้วย
5 ค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน(เช่น พม่า กัมพูชา ลาว)	3.63	.506	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6 แรงงานไทยขาดทักษะภาษาอังกฤษ ทำให้เป็น จุดอ่อนในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ	3.12	.383	เห็นด้วย
7 แรงงานไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าจะมีการเปิดเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมในการ รับความเปลี่ยนแปลง	3.11	.373	เห็นด้วย
ภาพรวม	3.09	0.421	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.515 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงงานไทยอาจถูกแย่งงานจากต่างชาติที่มีทักษะความรู้ความสามารถใกล้เคียง แต่มีค่าจ้างต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ 3.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.497 รองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ

ในการทำงานอาจทำให้แรงงานไทยไม่สามารถแข่งขันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.413

ตารางที่ 4.37 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นอุปสรรคของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความ ความเห็น
1 คนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ อย่างเสรี อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ คนไทย	2.91	.712	เห็นด้วย
2 ธุรกิจ SMEs ของประเทศไทยอาจมีปัญหาการ ขาดแคลนแรงงาน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานสูงขึ้น	3.01	.438	เห็นด้วย
3 การใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานอาจทำให้ แรงงานไทยไม่สามารถแข่งขันได้	3.03	.413	เห็นด้วย
4 แรงงานไทยอาจถูกแย่งงานจากต่างชาติที่มี ทักษะความรู้ความสามารถใกล้เคียง แต่มีค่าจ้าง ต่ำกว่า	3.66	.497	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ภาพรวม	3.15	0.515	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.38 แสดงผลการสำรวจระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.291 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงงานไทยจะมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองมากขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.327 รองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงงานไทยมีโอกาสในการพัฒนาภาษาอังกฤษ และภาษาของต่างประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จกการที่ได้ทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.356

ตารางที่ 4.38 ระดับความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นโอกาสของประเทศไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความคิดเห็น
1 การเปิดเสรีแรงงานทำมีการแข่งขันมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานอาจจะถูกลง	2.96	.281	เห็นด้วย
2 การเปิดเสรีแรงงานทำให้ผู้ประกอบการมีการ อบรมพัฒนาบุคลากรมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อม รับความเปลี่ยนแปลง	3.02	.200	เห็นด้วย
3 แรงงานไทยจะมีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง มากขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น	3.12	.327	เห็นด้วย
4 แรงงานไทยมีโอกาสในการพัฒนา ภาษาอังกฤษ และภาษาของต่างประเทศเพื่อน บ้านมากขึ้น จกการที่ได้ทำงานร่วมกัน	3.10	.356	เห็นด้วย
ภาพรวม	3.05	0.291	เห็นด้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับ ผลที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานได้เสรี ต่อภูมิภาคหรือท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่าง ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ดังนี้

- ทำให้แรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้น ค่าแรงงานก็จะสูงขึ้น
- ส่งผลเสีย เพราะจะมีการจ้างแรงงานต่างชาติ
- อาจทำให้คนไทยขาดแคลนงาน
- การเปิดโอกาสทางการค้าขาย การแลกเปลี่ยน การขยายโอกาส
- ส่วนใหญ่แล้วก็ต้องเปลี่ยนแปลงเข้าเหมาะสมกับการเปิดการค้าเสรี
- น่าจะมีปัญหาเรื่องการว่างงานของประชาชน

ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ธุรกิจ SMEs ของไทยจะต้องปรับปรุงแก้ไขแบบเร่งด่วน หากมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ดังนี้

- ธุรกิจบริการ
- การส่งออกผลผลิต
- การบริการและการท่องเที่ยว
- อุตสาหกรรม
- ร้านค้า สวัสดิการ การบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภาษา
- ระบบขนส่ง

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐควรสนับสนุนหรือดำเนินการเพื่อให้ธุรกิจ SMEs ปรับตัวรับกับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะดังนี้

- ควบคุมจำนวนแรงงานทั้งต่างด้าวและแรงงานไทย
- ออกกฎหมายให้รัดกุม เพิ่มบทลงโทษเมื่อมีผู้ละเมิดกฎหมายแรงงาน ไทย+ต่างด้าว
- เพิ่มมาตรการควบคุมแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจ้างงานให้เหมาะกับตำแหน่งและความสามารถ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

บทวิเคราะห์ผลกระทบ โอกาสและข้อจำกัด ของการเปิดเสรีแรงงานในรายประเทศคู่ค้า
ชายแดนที่เลือกทำการศึกษาต่อผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนของประเทศไทย

5.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของธุรกิจ SMEs ไทยภายใต้การเปิดเสรีแรงงาน

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของธุรกิจ SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในเขตจังหวัดชายแดนไทย พม่า และไทย ลาว โดยใช้เทคนิค SWOT มีดังนี้

1) จุดแข็ง (Strength)

- ธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดชายแดนของไทย ส่วนใหญ่ทราบถึงการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน
- ความได้เปรียบด้านสภาพเศรษฐกิจของไทย เมื่อเทียบกับพม่า และลาว ทำให้แรงงานต่างชาติมีแนวโน้มเคลื่อนย้ายมาประเทศไทยมากกว่าแรงงานไทยจะเคลื่อนย้ายออกไป ส่งผลให้ธุรกิจไม่ขาดแคลนแรงงาน
- ธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดชายแดนของไทยส่วนใหญ่มีประสบการณ์และทักษะในการบริหารการจ้างงานแรงงานต่างชาติอยู่แล้ว

2) จุดอ่อน (Weakness)

- ธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดชายแดนของไทย ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมเพื่อรับความเปลี่ยนแปลง
- การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ธุรกิจ SMEs ตระหนักถึงเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน
- ธุรกิจ SMEs ของไทยมีแนวทางการปฏิบัติในการจ้างแรงงานต่างชาติที่แตกต่างกัน เช่น ค่าจ้างขั้นต่ำ สวัสดิการ ส่งผลให้ธุรกิจมีต้นทุนในการปรับปรุงเพื่อให้ได้มาตรฐาน

3) โอกาส (Opportunity)

- การเปิดเสรีแรงงานทำให้การแข่งขันมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานอาจจะถูกลง
- การเปิดเสรีแรงงานทำให้ผู้ประกอบการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง
- SMEs มีโอกาสที่จะได้แรงงานที่มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากแรงงานไทยจะมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองมากขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น
- ทำให้ธุรกิจขยายกลุ่มลูกค้ามากขึ้น

4) อุปสรรค (Threat)

- การเดินทางเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติในประเทศไทย สามารถเข้าออกได้ง่าย หากไทยขาดการควบคุมมาตรฐานในการประกอบอาชีพของคนต่างชาติทำให้อาจเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค หรือผู้รับบริการได้
- ค่าจ้างแรงงานในประเทศสูงกว่า ทำให้แรงงานต่างชาติ (ลาว พม่า) ได้เปรียบจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานมากกว่า
- ธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานเป็นหลัก จึงมีความเสี่ยงต่อปัญหาการเข้า-ออกของแรงงาน เนื่องจากแรงงานมีทางเลือกในการทำงานมากขึ้น
- ธุรกิจ SMEs ของประเทศไทยอาจมีปัญหาคาดแคลนแรงงานไทย ที่อาจเคลื่อนย้ายไปยังประเทศที่มีค่าจ้างสูงกว่า
- คนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างเสรี อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย

5.2 ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับธุรกิจ SMEs ของไทย จากการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ผลการศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า และลาว โดยจำแนกเป็นผลกระทบด้านบวก และผลกระทบด้านลบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลกระทบด้านบวก

- แรงงานต่างชาติจะเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศไทยได้โดยเสรีมากขึ้น ทำให้ธุรกิจของไทยจะมีทางเลือกสำหรับการเลือกจ้างแรงงานจากแรงงานต่างชาติมากขึ้น แม้ว่าปัจจุบันจะมีแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในจังหวัดชายแดนไทยมากแล้วก็ตาม

- เนื่องจากมีแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างถูก ส่งผลให้ต้นทุนการจ้างงานของรัฐกิจต่ำลง
 - เป็นการขยายโอกาสทางการค้า จากมีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น และทำให้รัฐกิจได้กำไร
 - ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้โดยเสรีมากขึ้น
- 2) ผลกระทบด้านลบ
- ผู้ประกอบการไทยจะต้องปรับค่าจ้างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติที่แตกต่างกัน
 - แรงงานต่างชาติจะเข้ามาแย่งงานแรงงานไทย และมีปัญหาเรื่องค่าแรง
 - ประสิทธิภาพและทักษะของแรงงานต่างชาติยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจของ SMEs ไทย ขณะที่ภาษาในการสื่อสารกับแรงงานต่างชาติยังไม่ดีพอ อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ
 - แรงงานไทยออกไปทำงานประเทศอื่น ทำให้ขาดแคลนแรงงานหรือค่าจ้างอาจจะสูงขึ้น
 - ผู้ประกอบการอาจจะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นหากมีการจ้างแรงงานต่างชาติ และแรงงานอาจจะเรียกค่าแรงหรือสวัสดิการเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดี ยังมีกลุ่มธุรกิจ SMEs กลุ่มหนึ่งที่มีขนาดเล็กมีการจ้างงานไม่มากนักประมาณ 1-5 คน อาจไม่ได้รับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน ในกรณีที่ของการจ้างงาน แต่อาจได้รับผลกระทบในเชิงสังคม อาทิ ความปลอดภัย ความแออัดของแรงงานต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย จะทำให้แย่งกันกินแย่งกันใช้สินค้าและอาหารในชุมชนหรือท้องถิ่น รวมทั้งระบบสาธารณสุขโลก

5.3 การประเมินความพร้อมของรัฐกิจ SMEs ของไทยที่มีต่อการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน

ผลจากการสำรวจการเตรียมความพร้อมของรัฐกิจ SMEs เพื่อรองรับจากการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงาน พบว่า รัฐกิจส่วนใหญ่จะต้องมีการปรับปรุงสวัสดิการของบริษัทให้ดีขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงกระบวนการผลิต/บริการให้ได้รับมาตรฐาน เพื่อเป็นการดึงดูดให้แรงงานมาทำงานในธุรกิจของตนและป้องกันการขาดแคลนแรงงาน นอกจากนี้ผู้ประกอบการเตรียมพร้อมที่จะมีการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและพร้อมที่จะปรับค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้น เพื่อแข่งขันการจ้างงานกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ ขณะที่ผู้ประกอบการบางรายวางแผนที่จะปรับลดการใช้แรงงานในการประกอบธุรกิจและใช้แรงงานให้มากขึ้น

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน รัฐกิจ SMEs ในเขตจังหวัดชายแดนไทย-ลาว และไทย-พม่า ส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานต่างชาติในลักษณะแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled labor) อยู่แล้ว นอกจากนี้การ

เปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมอาเซียนน่าจะกระทบต่อธุรกิจที่มีการจ้างงานทักษะ (Skilled labor) ในสาขาวิชาชีพมากกว่า ซึ่งปัจจุบันธุรกิจ SMEs ของไทยที่มีชายแดนติดกับพม่า และลาว ไม่ได้จ้างแรงงานในสาขาวิชาชีพในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยตระหนักถึงผลกระทบและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรมอ้างอิง

กองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน. **เงื่อนไขเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน**, กรุงเทพฯ : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2553.

ไกรพรศักดิ์ โครงการวิจัย ผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีต่อแรงงานไทย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน 2544.

พรเทพ เบญญาอภิกุล **GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ** โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) 2548.

พัชรราวลัย วงศ์บุญสินและคณะ. **โครงการวิจัยเรื่อง การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานตาม มาตรฐานอาเซียน. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา.** 2554 Page 13

พรเทพ เบญญาอภิกุล **GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ** โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) 2548.

รายงานการวิจัยเรื่อง "แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ ปัญหาสาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ" วุฒิสภา 2546

รายงานการวิจัยเรื่อง .**แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ ปัญหาสาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ.** วุฒิสภา .2546

พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน. **การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปในเอเชีย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552.

พัชรราวลัย วงศ์บุญสินและคณะ. **โครงการวิจัยเรื่อง การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานตามมาตรฐานอาเซียน.สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา.**2554.

วิไลลักษณ์ ธีรฤทธิ์ "เปิดเสรีแรงงานต่างด้าว – ปัญหาที่รอการแก้ไข" สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา 2550

อภิญา เดือนฉวี .กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ .กรุงเทพ : วิญญชน. 2552 หน้า 306 – 307

เอกสารอบรม “ความเกี่ยวพันระหว่างการค้าเสรีกับแรงงาน” โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้
เกี่ยวกับการบริหารงานแรงงานเพื่อรองรับการเปิดเขตการค้าเสรีในการทำงานเพื่อลดการกีด
กันทางการค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศ วันที่ 11 มีนาคม
2554

<http://www.act.or.th/journal/0104/010450.pdf>

http://www.thailandwisdom.com/images/column_1271138775/AEC.pdf

<http://www.dft.moc.go.th/Safeguard/Safeguard/AEC%E0%B8%98%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%9E%E0%B8%A5.pdf>

http://www.wtothailand.or.th/jointwto.php?trans_id=5141&page=3

www.mfa.go.th/internet/document/627.doc

<http://www.aseanhand.org/s3.html>

www.thaifita.com/trade/ascorner/asser_13.doc

<http://www.engineeringtoday.net/magazine/articleDetail.asp?arid=1257&pid=124>

Kwan S.Kim “Global Integration, Capital and Labor: A North-South Comparative Perspective”

Economic Liberalization and Labor Markets, USA: Greenwood Press, 1988.

Parviz Dabir-Alai, Mehmet Odekon “Political Economy, Liberalization and Labor's Absorption”

Economic Liberalization and Labor Markets, USA: Greenwood Press, 1988, pp.13 – 24.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้